

If undelivered return to:
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
 1004 N. Chicago Street,
 JOLIET, ILL.
 Return Postage Guaranteed.
 The largest Slovenian
 Weekly in the United
 States of America.
 Issued every
 Wednesday
 Subscription rate:
 For members yearly...\$1.20
 For non members...\$2.00
 Foreign Countries...\$3.00
 Telephone 1048

GLASILO K.S.K. JEDNOTE

DELO OFFICIAL ORGAN IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
 Entered as Second-Class Matter December 9, 1920, at the Post Office at Joliet, Illinois, Under the Act of August 24, 1912

Največji slovenski tednik
 v Združenih državah.
 Izhaja vsako sredo.
 Naročnina:
 Za člana, na leto\$1.20
 Za nečlane\$2.00
 Za inozemstvo\$3.00
 NASLOV
 uredništva in upravitelstva je:
 1004 N. Chicago Street,
 Joliet, Ill.
 Telefon: 1048

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

Štev. 36. No. 36.

JOLIET, ILL., 6. SEPTEBRA (SEPTEMBER) 1922.

Leto VIII. — Volume VIII

PRED GENERALNO STAVKO ŽELEZNICARJEV.

Vlada prepovedala stavke. Chicago, Ill., 2. sept. — Vlada Združenih držav je včeraj nastopila drastičen korak v svrhu izravnave stavke prožnih železn. uslužbencev in železničarjev po raznih delavnicah. Semkaj iz Washingtona je namreč došel generalni pravdnik H. M. Daugherty, ki je pri sodniku Wilkersonu izposloval začasno sodnijsko prepoved (injunction) napram stavkarjem. Ta sodnijski ukaz prepoveduje stavkajočim delavcem vmešavati se v obratovanje železničarjev.

Ta nastop generalnega pravdnika je smatrati za najhujši udarec napram unijskim voditeljem, kar jih še pomni industrijska zgodovina. Če stopi ta postava v moč, ne bodo smeli stavkajoči železničarji več opravljati več takozvanega dela "picketov"; tudi jim bo prepovedano vporabljanje denar unije za borbo v stavki. Dne 11. septembra bodo pozvani voditelji stavkarjev pred sodnijo na zagovor. Tedaj se bo skušalo izposlovati stalno sodnijsko prepoved napram stavkarjem.

Organizirani delavci protestirajo.

Washington, D. C., 1. sept. — Prihodnjo soboto, dne 9. sept. se bo vršila seja eksekutivnega odbora velike delavske unije A. F. of L., na kateri se bo razpravljalo v protestnem nastopu vsled tega, ker je vlada izdala sodnijsko prepoved napram stavkajočim železničarjem v Chicagu.

Predsednik te unije, Samuel Gompers je že danes zagrozil, da se organizirani železničarji ne bodo ozirali na to sodnijsko prepoved; da se bo še v bodoče nabiralo pristojbine doneske za stavkarje in da se namerava kot protest vpriporiti generalno stavko, če vlada označene prepovedi takoj ne prekliče. Gompers zatrjuje, da vlada nima pravice delavcem prepovedovati stavke in da je kaj takega naravnost protipostavno, boljševiško in radikalno.

Med organiziranim delavstvom, kapitalom in vlado je nastal sedaj najhujši spor, sličen onim časom, ko je pok. predsednik Lincoln odpravljal suženjstvo.

Dalje je Gompers obljubil stavkajočim železničarjem vso moralno in gmotno pomoč od strani delavske zveze A. F. of L. Organizirani delavci se čutijo s to sodnijsko prepovedjo tako ponižane in užaljene, da bodo v znamenje protesta vpriporili generalno stavko širom držav, če vlada te krivične prepovedi takoj ne prekliče.

Zmaga antracit. premogorjev.

Philadelphia, Pa., 31. avg. — Med zastopniki unijskih premogorjev trdega premoga in operatorji je bil danes dosežen sporazum v svrhu izravnave stavke. Operatorji so zahtevali stavkarjem do cela ugodili. Ko bodo premogorji začasno novo pogodbo odbrili, se bo v obratovanjem zopet pričelo.

Padanje evropske valute.

Zadnji čas je nemški in avstrijski denar padel na tako nizko vrednostno stopinjo, na kakoršni se ni še nikdar prej nahajal. Tako se je n. pr. te dni dobilo za 1 ameriški dolar 2000 nemških mark, ali 60,000 avstrijskih kron. Med vsemi valutami je samo valuta Čehoslovaške napredovala. Pred letom je bilo 100 čk vrednih \$1.18, danes pa že \$3.46

Razliko valute v nastopnih državah lahko razvidimo iz nastopne tabele:

Leta 1922	1921
100 K (Avstrija) \$0.004	\$0.12
100 K (Ogrska) 0.065	0.28
100 Mk (Nemčija) 0.05	1.12
100 Mk (Poljska) 0.013	0.05
100 Levov (Rum.) 0.86	1.24
100 Din (Jugosl.) 1.20	2.28

Pri ceni jugoslovanskih kron je treba znesek s 4 množiti, ker znaša 100 Dinarjev 400 Kron.

Profesor Lorenz se vrne v Ameriko.

Dunaj, 1. sept. — Sloveči avstrijski profesor in kirurg Dr. Lorenz se bo dne 9. septembra zopet vkrcal na nek parnik proti Ameriki; spremljal ga bo njegov sin, ki je tudi zdravnik in večak pri kostnih operacijah.

Izguba vsled minule stavke premogorjev.

Philadelphia, Pa. — Neki tukajšnji večak je izračunal, da znaša skupna izguba tekom minule premogarske stavke okrog \$225,000.00; rudarji so izgubili na svoji plači \$125,000.00, premogovne družbe pa \$100,000.00

Vizeji ameriških potnih listov znižani.

Pariz. — Med številnimi državami, ki so zadnji čas ugodile prošnji ameriške vlade za znižanje pristojbine vizejev (potrdil in pregledovanj) se nahaja sedaj tudi Grška, ker bo za tak vizej računala namesto \$10. — samo \$5. —, za potnike v večjih skupinah pa po \$1.20

Po stari ceni (\$10.00) računala sedaj samo še Italija in Portugalska.

NAZNANILO.

V štev. 35 Jednotinega "Glasiila" je glavni tajnik Josip Zalar poročal, da sem nižje podpisani kupnim potom prevzel posestvi g. Josipa Stukelna Jackson in Indiana ter Indiana cesti v Jolietu; zato naznanjam, da sem pripravljen omenjeno posestvo prodati, oziroma odstopiti vsakteremu, ki se za posestvo zanima, oziroma isto kupiti želi. Posestvo sem pripravljen prodati, oziroma odstopiti pod istimi pogoji, kakor sem ga kupil s pripombo, da se mi povrne tozadevne stroške, katere sem imel do sedaj v zvezi z označenim posestvom.

Oglasijo naj se do 9. sept. t. l. svečer do 8 ure le taki kupci, ki resno mislijo posestvo kupiti in ne vganjati nepotrebnih šal.

JOSIP SITAR.
 Joliet, Ill., 2. sept. 1922.

ŽRTVE STAVKOLOMSTVA

Sedem stavkarjev zgorelo. Pittsburgh, Pa., 3. sept. — Danes na vse zgodaj je nastal v na 30. cesti se nahajajočem prenočišču delavcev Pennsylvanija železnice velik ogenj, ki je veliko leseno barako do cela uničil.

Za časa te katastrofe se je nahajalo v dotični baraki številno stavkokazov; sedem izmed njih je na mestu zgorelo, 10 je pa nevarno obžganih; ostali so se le s težko silo rešili. Kako je nastal ogenj, oblasti do danes še niso zamogle dognati. Med ponesrečenci je bilo največ onih stavkokazov, ki so popravljali vagon.

Ker so trupla teh žrtev do cela sežgana, ni mogoče dognati identitete ponesrečencev; sodi se pa, da so zgoreli: 21 letni Alvin L. Bruce iz Kewanee, Ill., 28 letni Frank Custodio, 35 letni Edgert Dunn, 46 letni David L. Davis, 23 letni Walter Parsons, 38 letni Ernesto Inozaneto in 24 letni Gerald Harper. Med ranjenci se nahaja tudi Japonec J. Mineru Tajuma, nadzornik zračilnih zavor.

Vodstvo železnice in oblasti skušajo potom preiskave dognati, kdo je zanetil ta požar.

Dosti krompirja v Wisconsinu.

Madison, Wis. — Na podlagi poročil iz raznih krajev te države, bo letos v Wisconsinu tako bogata letina krompirja, kakoršne še ne pomnimo kmalu. Pridelalo se ga bo namreč 37,675,000 bušljev.

Smrtna kazen za vlomilce.

Atlanta, Ga. — Senatski zbornici je bil te dni predložen zakonski načrt, da naj se v bodoče roparje-vlomilce kaznuje s smrtjo na vešalih; dosedaj je znašala najvišja kazen 20 let zopora v ječi.

Švedsi, sovražniki prohibicije.

London. — Iz Kodanija se semkaj poroča, da so pri zadnjem splošnem glasovanju glede uvedbe prohibicije zmagali mokrači. Za isto je bilo oddanih 859,000 glasov, proti pa 953,000.

Anglija bo uničila šest svojih bojnih ladij.

London, 31. avg. — Glasom sklepa washingtonskega mornaričnega dogovora bo Anglija uničila šest svojih velikih bojnih ladij in sicer "Lion", "Princess Royal", "Orion", "Monard", "Conqueror" in "Erin."

Največji nemški parnik.

Berlin. — Parobrodna družba North German Lloyd gradi nov orjaški potniški parnik, "Columbus", ki bo opravljal svojo službo med New Yorkom in Bremnom; dograjen bo tekom oktobra t. l.

Dragi časniki na Ruskem.

V Moskvi so nedavno zopet podražili ceno listov. En sam iztis lista "Trud" velja šestdesettisoč rubljev, 1 iztis "Rabočaje Moskve" pa 50,000 rubljev.

Turki podijo Grke.

Carigrad, 3. sept. — V Mali Aziji (Smirni) se vrše še več tednov krvavi boji med grško in turško armado v katerih dobivajo Turki premoč. Najhujši spopodai se vrše pri Doumlibounaru, kjer so Turki zajeli nad 6000 Grkov v svojo past. V tej bitki Turki vporabljajo več "tankov", zrakoplovov in velikih topov. Pri Smirni in Kutastiru so Turki sovražni armadi zastavili pot tako, da je že v par dneh pričakovati odločilne bitke.

Vsled vedno večjega poraza, so baže Grki že naprosili turško vlado za premirje; vsekako bo pa ta vojna trajala še nekaj časa, ker so Grki poslali številno svojih bojnih ladij proti Mali Aziji.

De Valera nevarno bolan.

Dublin, 3. sept. — Eamon de Valera, prvi bivši "predsednik" irske republike, ki se je že parkrat mudil tudi v Združenih državah je nevarno zbolel za pljučnico. Sedaj leži v neki privatni hiši tukaj v Dublinu. Zdravniki zatrjujejo, da Valera ne bo nikdar do cela okrevljal; četudi prestane hude napade pljučnice, bo ostal za vedno invalid.

Angleški kralj, lastnik gostilne.

Angleški kralj Jurij je pravi "business man" poleg tega, da ima svoje interese pri raznih finančnih in industrijskih podjetjih, ima tudi številno svojih gradov in veleposestev. Na enem izmed teh veleposestev (v Dersinghamu) se nahaja tudi lepa gostilna po imenu "The Feathers", katere lastnik je sam kralj. Za red, disciplino in moralo je v tej javni gostilni tako preskrbljen, da se v isti še ni nihče opijanal, ali da v isti policija ni imela še nikdar kaj opraviti.

Boljševizem na Nemškem.

Washington, D. C., 31. avg. — Po 14 mesečnem bivanju in proučevanju razmer na Nemškem, se je te dni bivši kongresnik Rihard Barthold zopet domov vrnil. Ker se predsednik Harding za današnje razmere na Nemškem osobito zanima, je včeraj Bartholda povabil k sebi v avdienco in se z njim pogovarjal.

Barthold zatrjuje, da je Nemčija na robu propada. Boljševizem se ondi vedno bolj in bolj širi, katerega širijo od Rusije bogato plačani agentje. K temu in k sedanjemu slabemu stanju v Nemčiji pripomaga tudi dosti Francija, ker vedno sili Nemčijo k plačilu vojne (reparacijske) odškodnine.

Otrok se zastupil s čikom.

Omaha, Neb., 30. avg. — Ko se je 2-letni sinček družine Frank Spieckdrja igral pred hišo, je pobral na tleh majhen čik stare smodke in ga pogoltnil. Kmalu zatem je pričel otrok otekati po vsem životu vsled zastupljenja z nikotinom, dokler ni v groznih bolečinah umrl.

PREDLOGA VOJAŠKEGA BONUSA SPREJETA.

Stopi v veljavo 1. jan. 1923.

Washington, D. C., 31. avg. — Danes je bila v senatski zbornici sprejeta predloga o vojaškem bonusu z 47 proti 22 glasovi. Za ta zakonski načrt je glasovalo 27 republikanskih in 20 demokratskih senatorjev, proti pa 15 republikancev in 7 demokratov.

Navedeno predlogo s popravki in dostavki bodo sedaj predložili še kongresni zbornici v pregled in odobritev in ako jo še ta zbornica sprejme in predsednik Harding potrdi, stopi v veljavo dne 1. januarja 1923. Proračun, ali skupno nameravano izplačilo priboljška doslužnim vojakom bo znašal štiri milijone dolarjev; ta svota se bo deloma pokrivala z obrestmi vojnih posojil zaveznikom in posebnim davkom.

V svrhu izplačila vojaškega bonusa ima vlada izdelane tri načrte.

Prvič: Izdala bo posebne odpravninske službene certifikate, plačljive tekom 20 let, ki bodo donasali 4 in pol odst. obresti. Do 1. januarja 1926 bo vsaka Narodna banka v Združenih državah doslužnim vojakom na te certifikate dajala 50 odst. nominalne vrednosti posojila in narasle obresti. Po 1. jan. 1926 bo pa vlada sama dajala vojakom posojilo na te certifikate.

Drugič: Namesto vporabe teh certifikatov bo bivšim vojakom dana priložnost izsoljanja tega, ali onega rokodelstva, ali poklica; v tem slučaju se jim bo računalo za to šolanje po \$1.75 dnevno.

Tretjič: Kdor izmed doslužencev se ne bo hotel poslužiti ne prvega ne drugega načina, mu bo vlada kupila primerno farmo in preskrbela vse potrebno za samostojno kmetijstvo.

Vsi ameriški vojaki, ki so bili v armadi ali pri mornarici tekom minule svetovne vojne bodo opravičeni do dveh gotovih svot in sicer največ \$500, oziroma \$625. Vojakom, ki so bili na bojnem polju, ali preko morja se bo izplačalo po \$1.25 priboljška za vsak službeni dan; vendar ta svota ne sme presežati \$625; oni, ki so opravliali svojo službo doma bodo dobili po \$1 dnevne priboljške do najvišje svote \$500. V vsakem slučaju bo pa vlada odračunala \$60, ali znesek, kojega je vsak prejel, ko je bil častno iz službe odpuščen.

Čičerin na potu v Ameriko?

Riga, 30. avg. — Kakor se semkaj poroča, se namerava v kratkem v Ameriko podati Jurij Čičerin, ljudski komisar zunanjih zadev pri sovjetski vladi. V Ameriki bo skušal Čičerin naprositi večje državno posojilo za svojo vlado. Ni pa še gotova stvar, da bo dosegel svoj cilj za potovanje v Ameriko, ker mu delajo razne države dosti zaprek pri vidanju potnega lista.

Agitirajte za K. S. K. Jednoto.

Redek spominski dar papežu.

Rim. — Člani raziskovalne ekspedicije najvišje gore na svetu (Mt. Everest v Aziji, 29,000 čevljev) so poslali sv. Očetu Piju XI. kos kamna najvišje točke, katero je ta ekspedicija nedavno dosegla. Ta kamen je vdolan v lični škafličici in ima s srebrom okrašen napis. Sedanji papež, ki je bil kot znano še pred leti strasten hribolazec, se je navedeni ekspediciji za ta spominski dar lepo zahvalil.

LOKALNE VESTI.

— Danes, v sredo, dne 6. sept. se je pričel zopet redni ponedeljni šolah našega mesta po običajni sv. maši ob 8. pri zjutraj.

Kakor običajno, tako je tudi letos število učencev slovenske šole sv. Jožefa precej naraslo in prekaša skupno število lanskega šolskega leta 832 učencev.

Slovenski starši! Vaša sveta in narodna dolžnost je, da pošljate svojo mladino v slovensko katoliško šolo, kar Vam ne bo nikdar žal.

Vsem našim šolarjem, bodisi začetnikom ali drugim želimo pri učenju največ uspeha in blagoslova božjega!

— Dne 1. t. m. so mestni svetovaleci in komisarji soglasno imenovali Archibald C. Jeffreya mestnim županom, ki bo opravljal to službo do prihodnjih občinskih volitev.

Sedanji župan je star 48 let; svojočasno je opravljal urad okrajnega blagajnika, pri zadnjih volitvah (aprila) je bil pa kandidat za okrajnega šerifa. Mr. Jeffrey je dovršil v svojem rojstnem kraju, Braidwood, Ill. samo ljudsko šolo, po poklicu je pa trgovec. Upamo, da bo vestno in pravično županoval teh 8 mesecev, ali do prihodnjih volitev.

— Dne 29. avg. je umrl v okrajni bolnišnici 33 letni samski Alojz Zagar, rodom iz vasi Draga pri Kočevju. Bolehal je zadnjih 5 let za sušico. Tu v Jolietu zapuščala vdovelo mater enega brata in dve sestri. Spadal je k dr. sv. P. in P. št. 66 J. S. K. J. N. v. m. p.

— Mrs. Ana Grahek, soproga blagajnika K. S. K. J. br. Johna Grahek se nahaja že mesec dni na počitnicah v Minnesoti in sicer pri svojem bratu Jakob Stukel, na Chisholm, Minn. Kakor poroča, se ji v severozvezdni državi jako dopade. Želimo ji mnogo razvedrila in srečen povratek v našo sredino.

— Mr. Josip Dunda, pomožni blagajnik Joliet National banke se je mudil zadnja dva tedna s svojo družino na počitnicah, katerih ne bo iz lepa pozabil. Od tu se je peljal s svojim avtomobilom proti iztoku čez vsa večja mesta, dokler ni došel v mesto New York. Ogledal si je tudi krasne niagarske slapove in mesto Albany, prestolico države New York. V New Yorku je bil gost rojaka Josip Remsa, bivšega večletnega zapisnikarja K. S. K. J.

Društvena naznanila in dopisi

NAZVANILLO.

Tem potom naznanjam članom in članicam društva Sv. Mihalja št. 163 Pittsburgh, Pa., da se vrši prihodnja svednja dne 10. sept.

Na isto sejo se pozivajo svi člani i članice, da se udeležijo u večem broju jer imamo več važni točka na dnevnem redu izvršavati; bez večine članstva se ne može niš urediti. Na isto svednjiče se izigravati zlatni sat (ura) jer smo izigravnje preložili na 10. sept. Molim sve člane, ki še nisu prodali tiketov zrebanja, da iste doneseju na prih. svednjicu jer nanje isto očekujemo.

Nadalje opominjam člane, koji zanemariju pohajati na svednice, da neka ne zaboraviju vplačivati mesečnih ases., jer se buju jadili čitani suspen-danim, a sada ne paze kada iste opominjam.

Sa sobratskim pozdravom,
Math Brozenič, tajnik.

Pittsburgh, Pa.

V staremu zapisniku slovenske župnije v Pittsburghu sem čital sledeče zgodovinske stavke:

„Ob obnem cerkvenem zborovanju v Pittsburghu so bili povabljeni vsi „Kranjci“, bivajoči v Pittsburghu, Allegheny in okolici na dan 15. avgusta leta 1897. K temu zborovanju so prišli večinoma vsi povabljeni; predsednik J. Radovec je otvoril cerkveno zborovanje, ob pol 4. uri popoldne. Potem je cerkveni blagajnik Jos. Gorišek (sedaj že mrtev) prebral natačen račun cerkvenega premoženja. Potem smo se čakali dveh gospodov: č. g. Zalokarja in g. Frank Sakserja do 4. ure. In res sta prišla kmalu oba. Govoril je g. Frank Sakser in č. g. Jos. Zalokar. V svojem govoru je č. g. Zalokar predlagal zbranim slovenskemu občinstvu, da naj bo patron naše cerkve, ki se ima sezidati. Vnebovzetje Marije Device. Ta predlog je bil enoglasno sprejet.“ **N. Grabrijan, tajnik.**

Ta 25 let stari cerkveni zapisnik sem pokazal današnjemu cerkvenemu odboru in takoj smo zaključili, da se mora 25 letnica naše fare obhajati kolikor mogoče na najbolj slovesen način. Za 15. avgust — Veliki Šmaren — je bila cerkev tako krasno ozaljšana, kakor gotovo še nikdar ne poprej. Zato gre zasluga v prvi vrsti našim častitim šolskim sestram, ki so na zelene vence in rože jako okusno pripelpe srebrne liste in srebrno-blisteče trakove. Mati Božja v tronu se je kar blesketala od srebrnega nakita. Naše, za lepoto hiše vse navdušene žene in dekleta so pa splele po starokrajsem običaju dva velika, dolga zelena venca; eden je obkrožal glavni oltar, drugi pa je bil pripet nad obok nad obhajilno mizo. — Prav veliko ljudij je ta dan prešlo sveto obhajilo, spoved so pa opravili 14. avgusta zvečer po odpetih litanijah Mater Božje. — V nedeljo dne 20. avgusta se je pri obel sv. mahaš zbrala pričakovana velika množica vernega občinstva. Pa 10. sv. maši; s 3 duhovniki, je bil slavnosti primeren cerkveni govor. „Lep in vesel je dan čorože za ženina in neveste. Se bolj častitljivi pa je za zaročence in njihovo družino dan srebrne poroke. Danes je 25. letnica ali srebrna poroka neveste in matere naše cerkve, in udeleženci: ustanovitelji in sedanji člani cerkve ste njeni močje in njeni otroci... Zahvalimo Boga danes za vse milosti, prejete v 25 letih v tej cerkvi...“

Ostanimo tej materi zvesti do smrti...“

Praznovali smo pa 25 letnico fare ne samo v cerkvi, ampak tudi v K. S. Domu. Ker v Pittsburghu na nedeljo ni dovoljena po mestnih postavah nikaka zabava, zato smo priredili velik banket takoj 15. avgusta zvečer. Toda to ni bil banket izbranih mož, bila je zabava in veselje za celo iaro; za častite ustanovitelje fare, za družine za otroke in za odraslo mladino; prišlo je na to zabavo, „kar leze ino gre“, vse, kar v Pittsburghu in okolici slovensko govori. Častitim ustanoviteljem cerkve smo pripeli na prsa srebrne troperesne znake, ovite z ozkim ameriškim trakom. — O zgodovini fare je krasno govoril odlični ustanovitelj njen, Mr. John Radovec. Njegovim točnim in v srce segajočim zgodovinskim podatkom smo se vsi mlajši tako čudili, da smo poslušali, rekel bi, z odprtimi ustmi. Lepo je bilo čuti, ko se je gospod govornik hvaležno spominjal umrlih č. č. g. duhovnikov: G. g. Jos. Zalokarja, J. Bezeljaka in John Kranjca in kako je iskreno željal zdravja žalibog nenavzočnega č. g. J. C. Mertelna, ki se vsled svoje bolezni sedaj nahaja v stari domovini... Spominjal se je vseh pokojnih ustanoviteljev cerkve († Mr. Jos. Gorišek, † Mr. John Fugina). Opisal je na podrobno razne težkoče pri ustanovitvi cerkve in na koncu govora z mladeniško živahnostjo navduševal vse sedanje, posebno mlajše člane cerkve za slogo in poštvalnost in ljubezen za cerkev in sveto katoliško vero. Mr. John Radovec: lepa Vam hvala za vašo zgodovino in za Vaše očetovsko lepe besede. K besedi bi se še rad oglasil drugi častiti ustanovitelj, velepriljubljeni Mr. Ignac Glač — a občinstvo je odhajalo in prihajalo, se trlo po stopnjicah; v tej gneči vsled strašne vročine je bil vsak hvaležen, da je dobil vsaj požirek „popa“, tako da Mr. Glač vsled vrvenja in drvenja ljudij sploh ni mogel „prijeti“ za besedo. — Tamburica je svirala domače pesmi pod vodstvom Mr. I. Mukač-a.

Solski otroci so priredili več lepih, ganljivo resnih in tudi smešnih prizorov. — G. F. Pavlešič (Postar) je zabaval mlade pare s svojo koncertino. — Na stopnjicah in v pritličju so prodajali oziroma so bili izrebrani na kolo razni dobinki. — Peli smo domače in umetne pesmi. — Oddaljeni Slovenci, ki so prišli ta večer pogledat stari Pittsburgh, so veselo podajali roke svojim stari znanecem in prijateljem. Rekli so vsi, da toliko našega slovenskega naroda še nikdar ni bilo v trnadstropnim domu, tako prijateljsko združenega, kakor ta dan. Čistega dobilka na tej domači cerkveni zabavi je bilo dne 15. avgusta zvečer en tisoč sto in 97 dolarjev. Kolekta v cerkvi, v nedeljo dne 20. avgusta, je pa znašala \$295.59.

Komu naj se cerkveni odbor zabvali za vse to slavnostno praznovanje naše 25 letnice? Če bi mislevali vsi imena mož in žena, fantov in deklet bi ne bilo imen ne koncu ne kraja. Zato cerkveni odbor izreka javno zahvalo vsakemu posebej in vsem skupaj za ves trud in poštvalnost in kličje: Prijatelji, kar ste storili te dni, ste storili v čast božjo in sami za se, to se pravi: svoji lastni fari v korist. Naj bo Vaš obilni plačnik Bog in Mati božja!

Razšli smo se veseli in zadovoljni v bratski ljubezni vsak

na svoj dom, v dvorani je le ostala velika in okrašena slika našega priljubljenega č. g. J. Mertelna, viseda visoko goripad nami. Vedeli smo, da v duhu nas pozdravlja in blagoslavlja s stare domovine, ker mi vemo, da je njegovo srce z nami prav tako, kakor je naše z njim, je in — bol!

V imenu cerkvenega odbora napisal:

Rev. Anton Sojar.

MESTO CLEVELAND IN NJEGOVA BODOČNOST.

Kakor vse kaže, bo Cleveland v bližnji bodočnosti veliko predrugačen; to sklepam s stališča, katerega si je mesto zavzelo, da preuredi glavni del mesta po novem sistemu. Župan mesta Cleveland je imenoval odbor, kateri deluje in pripravlja načrte za luko, v katero bodo prihajali tudi parniki iz stare domovine, oziroma iz Evrope, kakor hitro bo St. Lawrence reka poglobljena. V tem času bodo tudi načrti gotovi za luko; vsakdo lahko ve, koliknega pomena bo to za naše mesto Cleveland ako bo zvezano z ostalimi evropskimi lukami.

Nova Union postaja (depot). — New York Central in druge železniške družbe so že začele ti podirati stare hiše ter pripravljati prostor za novo depo, katere je to mesto zelo potrebno. Svet je kupljen v glavnem delu mesta vzhodno južni vogal, na Public Square. Ta postaja bo najmodernejša delo kar se jih dela v dvajsetem stoletju, vozili, ali prihajali bodo električni stroji kakor to delajo v mestu New York. Mesto bo napravilo ob pomolu kjer bo vhod do postaje tudi garaže za 1500 avtomobilov, ker na površju ni prostora za toliko avtomobilov kot se ga v tem času rabi.

Metropolitan Park. — Velikanskega pomena bo tudi Metropolitan park, za katerega se Cuyahoga okraj zelo pripravlja. Ta park bo vpeljan na vzhodni strani od Lake Erie po Euclid Creek do Chagrin river, do Gates Mill; od tam do Brecksville, od tam do Beria in Ohmsted Falls, in od tam do Bay Village na zapadni strani mesta. Park bo dolg kakih 120 milj, v tej razdalji bodo štiri „Sanctuaries“, prva bo v Rocky River 400 akrov, druga bo v Royalton 250 akrov, tretja bo v Brecksville 800 akrov, in četrta bo v Euclid 900 akrov, in v te štiri prostore bodo spustili raznovrstnih ptičev, zajcev in razne druge divjačine, in vse bodo v varstvu in oskrbi države. V ta park bodo izpeljani razni boulevardi od vseh strani Clevelanda, tako da bo vsaki okolici prilično priti v park. Vse to se pripravlja zato, ker eksperti računajo, da bo Cleveland velikansko mesto, in za to hočejo da se ljudstvo razširi, ker je sedaj preveč natlačeno v sredini mesta, zato so tudi začeli v bližnjih vaseh Clevelanda tlakovati ceste, davati mestno vodo, in vpeljavati bodo cestne železnice, tako, da bo boljša zveza z mestom, ker na ta način bo mogoče delavskemu ljudstvu živeti venkaj iz mesta, in vsakdo bo lahko prihajal na delo v mesto. Glavna zapreka je bila do sedaj ta, ker ljudstvo ni imelo dobre železniške zveze z mestom. Vpeljali bodo podzemljiske železnice, tako, kot jih imajo v mestu New York, da bodo ekspresi vozili kakor tudi lokalni vlaki, vse to bo omogočilo hitro zvezo z mestom.

Novi most. — Ker pa do sedaj nima mesto dovolj mostov preko Cuyahoga reke, so sklenili napraviti novi most iz Huron na Lorain Ave. Most bo veljal okoli \$7,000,000, kateri bo velika korist sedanjemu prometu.

To sem nekoliko opisal v kratkih besedah slovenski javnosti v znanje, da bo vedela in sodila o bodočnosti mesta Cleveland.

Ker pišem o tem napredku, me veže dolžnost, da tudi napišem nekoliko o napredku naše slovenske naselbine v Clevelandu. Clevelandski Slovenci kažejo od dne do dne večji napredok; to se danes očitno vidi na St. Clair Ave.; ob tej cesti sega največja slovenska naselbina v Ameriki. Tu imamo slovensko banko The North American Banking and Savings Co. na katero smo vsi ponosni; imamo tudi Mednarodno stavbinsko društvo, katero tudi lepo napreduje; to društvo si je zgradilo novo poslopje, katero je ponos slovenske naselbine v Clevelandu; poslopje vsebuje bančni prostor, tri trgovine, in devet prostorov v drugem nadstropju, za razne druge urade. Malo dalje od tega poslopja, imamo Slovenski Narodni Dom; tudi direktorij Narodnega doma je zelo aktiven in delaven da bi se čim prej postavil Narodni Dom. Več Slovencev na St. Clair Ave. si je preuredilo svoje trgovine kakor: J. Flažman, Anton Ogrinc, Josip Ogrin, Anton Milavec, in še več drugih, tako da je v zadnjih par mesecih precej olepšana naselbina.

Omeniti pa tudi moram, da imamo danes sedem slovenskih odvetoikov v Clevelandu, ravno toliko število naših zdravnikov; vse to si štejemo v čast in napredek. Kar stare moči niso mogle doseči, so dosegle nove moči.

Dalje imamo osebo v svoji naselbini, katere se precej zanimam na političnem polju, in to je nam dobroznani rojak Frank Lavše, odvetoik. Kakor je že javnosti znano je bil, nominiran od demokratske stranke v državno postayodajo; jaz apeliram na Slovence v Cuyahoga okraju da v mesecu novembru storijo vse v svojih močeh, da spravimo tega svojega rojaka v ta ljudski urad. On je še mlad, ampak megen in delaven, in ako bo peljal pravo politiko, bo lahko dosegel še večji ljudski urad. Rojaki volitei, za nas bo njegova izvolitev velikoga pomena; kolikor več glasov dobi, toliko več upljiva bodo imeli Slovenci pred drugim narodom. Mr. Fr. Lavše je rojen v tej deželi, ampak je sin slovenske matere, zna govoriti slovensko kakor angleško in v mnogih slučajih se bo lahko sleherni obrnil do njega za eno ali drugo pomoč.

Končno pozdravljam, vse cenj. čitatelje tega lista.

John Zuič

POTOPISNE ČRTICE.

Virginia, Minn.

Iz New Yorka sem odrinil 20. maja na parniku „Majestic“, kateri je dospel v Cherbouh, Francosko 26. maja popoldne; morje je bilo popolnoma mirno, kar je naredilo zelo krasno vožnjo.

V Cherbouhgu se nas je samo nekaj izkrcalo, kateri smo imeli natun potovati čez Francijo, drugi so šli naprej v South Hampton, Anglija. Omeniti moram, da sva se z Rev. Ažbetom iz Waukeegan, Ill. sestala v New Yorku in sva skupaj potovala do Pariza, kjer sva si skupaj ogledala nekaj znamenitih poslopij, kakor naprimer muzej, Notre Dame katedralo. Pantheon kjer so različni francoski narodnjaki in voditelji pokopani, potem Court of Honour, kamor so bili Napoleon Bonapartovi ostanki prenešeni z otoka sv. Helene; tudi sva bila na Eiffelovem stolpu kateri je slovit kot najvišji na svetu. Od tam sva šla vsak svojo pot; Rev. Ažbe proti Lurdu, jaz pa v Bern, Švicarsko, kjer sem

ostal tri dni so po večjem ogledal mesto, katero je prav lepo; najbolj so me pa zanimale visoke alpe s snegom pokrite; od tam sem odrinil v Milan, Italija; kjer sem ostal samo eden dan in od tam v Benetke, znamenito mesto na vodi. Prav zanimivo je, ko vlak pride v mesto in namesto da bi tam čakali avtomobili (taxi), kakor po drugih mestih, so pa čolni (gondole) katere ljudi razvozijo po različnih hotelih. Tam sem bil tri dni, od koder sem zatem odpotoval s parnikom, ki vozi štiri ure v Trst kjer sem samo prenočil in zjutraj odrinil proti beli Ljubljani kamor sem došel popoldne in ostal čez noč v hotelu pri Slonu in zjutraj pa zopet naprej čez Zidanimost na Rajhenburg in od tam s kočijo v Podsedro, moj rojstni kraj, kjer sem našel mojo mamico, ki so 82 let stari in še pri dobrem zdravju, katere so se močno razveselili mojega prihoda, tako so bili brat in njegova družina prav veseli kakor tudi nekateri sošolci, ki so me še poznali. Obiskal sem tudi vse bolj znamenite kraje po Jugoslaviji kakor: Zagreb, Belgrad, Ljubljano, Postojna, Ribnjico, Kamnik, Bled, kjer sem imel čast videti sedanjega jugoslovskega kralja in kraljico, ki sta tam na letovisih, potem Celje, Maribor, Sevnico in več drugih mest, trgov in vasi.

Našel sem v Jugoslaviji zelo pridne, poštenne in gostoljubne ljudi in ob enem zelo izobražene, tako da si nisem kaj takega predstavljal. Imajo tudi izvrstna vina, kamor pride in najboljše pivo v celi Evropi kar sem jo jaz prepotoval. V Jugoslaviji sem se mudil okoli tri tedne ali mesec dni in od tam odrinil na Dunaj, kjer sem se mudil 5 dni in videl zelo veliko revščino; skoro na vsakem vogalu po mestu stoje ženske in otroci na pol goli, ki prosijo milodarov, in ko dobe milodar, iz hvalečnosti darovalcu s silo roke poljubljajo. Tudi jaz sem imel priliko jim razdeliti nekaj sto-tisoč (kron seveda). Od tam sem jo pa odrinil v Oberammergau, Bavarsko, kjer sem videl pasijonsko igro Kristusovo trpljenje, katero se igra vsakih deset let; seveda je to nekaj izvanrednega in krasnega, drugoverci in judje, ki so pri igri imajo ravno tako solzne oči kakor katoličani. Potem sem šel v Kelmorajn, Coblenz, Hamburg, Essen, Nemčija, potem na francosko Metz in Verdun, kjer sem videl bojno polje, seveda razvalin že ni več dosti videti, ker so že jako na novo sezidali, vidi se dosti žice (barbed-wire), zakopov in pa tudi sem opazil da v okolici Verduna ni morda enega zelenega drevesa, bila so tako s kroglijami prevršana, da so se morala posušiti.

Proti morju sem se vozil zopet čez Pariz na Cherbouh, kjer sem stopil na parnik „Mauretania“ in bil v New Yorku v petih dneh in 14. urah, kar je zelo hitro. Imel sem namreč čast, da sem se vozil na največjem in najhitrejšem potniškem parniku na vodi „Majestic“, s katerim sem se peljal v Evropo; je sedaj največji in „Mauretania“ s katerim sem nazaj dospel je pa najhitrejši.

Baznere v Evropi so različne. Na Francoskem se ne vidi nikakega pomanjkanja; v Parizu imajo denarja, da ne vedo kam z njim; v Švici je popolnoma normalno in vse lepo urejeno; v Italiji je nekoliko slabše, posebno okoli Trsta ker ni sedaj po vojni tam tiste ga prometa, kakor je bil enkrat; zato je Trst sedaj jako zalostno mesto. V Jugoslaviji je pač tako srednje; trgovci vsi dobro napredujejo, posebno po

večjih mestih, kamor pride dosti potnikov; v Ljubljani mi je rekel nek sprevodnik, da pride v Ljubljano okoli petdeset (50) potniških vlakov dnevno nabasanih z ljudmi in po drugih večjih mestih ravno tako in vsled tega je trgovina dobra; revni so pa tisti, ki morajo za 100 kron ali manj dnevno delati in s tem družino preživljati. Seveda ako eden naš ameriški dolar zmenjaš, dobiš zanj, vsaj jaz sem dobil 335 kron in s tem človek lahko dobro živi v najboljšem hotelu en dan lahko dosti spi in je kaj hoče; ali revež je pa tisti, ki dela za plačo. Tudi sem opazil, da je obilo lesne trgovine povsod po Jugoslaviji; na cesti lahko vidiš voz za zozom naložen z lesom idoč na postaje; kam gre, jaz ne vem. Imeli so tudi hudo sušo po Jugoslaviji, tako da poljski pridelki bodo letos zopet zelo slabi. V Avstriji je, kakor sem že poprej omenil dosti beračev, kdor ima denar, seveda dobro živi, ker dobi lahko vsega dovolj. Ogledal sem si tudi habsburške palače kakor Habsburg, Schonbrunn in druge, katere so sedaj prazne in jih mesto kaže tujem in potnikom za denar seveda skoraj zastoj 700 kron računajo na osebo, da vse vidi in ker sem dobil štiriintrideset tisoč (34.000) kron za 1 dolar; toraj tri sto kron ni velike mahj kot 1 cent. Na Nemskem sem opazil, da je ljudstvo večinoma zaposljeno, seveda plače so tudi dosti premale v primeri z živčenim in vsled tega se tudi tam delavecem ne godi dokaj dobro, ali boljše pa le nego v Italiji, Jugoslaviji ali Avstriji.

Kar se potovanja v stari kraj ali nazaj tiče, bi jaz iz svoje lastne skušnje v korist potujočim Slovincem in Hrvatom sledeče priporočal: Potujte skozi Antwerp, Belgijo, ali Hamburg, Nemčijo ali pa skozi Holandsko ali pa kateri hoče biti dolgo na morju iz New Yorka v Trst in od tam naravnost naprej, ker po Francoskem in Italiji je vse jako drago: jedila, pijače, hoteli in vlaki so dvakrat ali več dražji kakor pa po srednji Evropi. Splošna govornica je tam, da Francozi in Italijani imajo potnike iz Amerike za molzne krave in jih omolzejo kar se največ da. Tudi eden izmed sopotnikov mi ni drugače rekel, Torej v Vašo lastno korist ako je količkaj mogoče, izognite se Francije in Italije. Tudi jaz bom prihodnjic drugače potoval.

Pozdrav vsem Slovincem in Hrvatom širom Amerike,
Math Kostainšek.

Denver, Colo.

Minulo je dve leti, kar sem zapustil Ameriko in se podal v nesrečno domovino Jugoslavijo, misleč, da bom tam živel na svojem posestvu, katero sem podedoval po očetu in katero vzdržujem že celih 20 let. Koliko težko prisluzenega denarja je že šlo v to posestvo, da bi lahko zdaj že od obresi živel; pa žalibože, tam se nič ne pozna, kakor da bi šlo v kakšen prepad.

L. 1918 sem dobil glas iz domovine, da mi je umrla žena in mati; ostalo je dvoje otrok in 75-letni oče. Dospel sem domov dne 4. aprila l. 1920 sem našel svojo rojstno hišo do cela prazno posestvo pa do cela zapuščeno že skoro 2 leti, kajti otroci in oče so se preselili k bližnjemu sorodnikom. Nato sem spravi svojo družino zopet skupaj in sem bil pri hiši za gospodinjo ter gospodarja — vse skupaj celih 7 mesecev. Naposled sem si poiskal družico, ozir ženo in sem zatem živel srečno samo 9 mesecev nakar so me pričele obis-

kovati razne nesreče in nadloge

Kar nanagloma sem zatem zbolel, da sem moral iti v bolnišnico in se podvreči nevarni operaciji. Komaj se vrnem domov iz bolnišnice, je zadela moja hiša zopet druga nesreča s tem, da mi je začela živina hirati in poginjati; v 2 mesecih sem bil ob 4 vole in eno kravo, ali ob vse, kar sem imel. Kupil sem nato še dvakrat drugo živino in zopet mi je vsa poginila. Zdravniki so mi svetovali, da naj dam živino cepiti proti kaki nalezljivi boleznii, kar sem storil; a tudi vse to ni nič pomagalo, tako da sem zgubil v 6 mesecih 12 glav živine. Obrnil sem se za pomoč na deželno vlado, nakar sem prejel okrog 200 kron za vsako živinčič; s tem denarjem bi si ne mogel kupiti niti ene krave ne. Nalagali so mi pač kazni, da sem plačal K 400.—, ker so sosedje z enega vola kožo slekli, katero sem prodal. Niti živinozdravniki niso znali za kako boleznijo je moja živina poginila; eni so celo menili, da mi jo kdo zastruplja. Tako sem prišel vsled te nesreče ob K 130.000, kar me je živina stala. Ta nesreča me je končno tako preplašila, da sem sklenil opustiti kmetijstvo in se zopet podati nazaj v Ameriko. Dne 10. julija se odpravim na pot iz Zagreba proti Mariboru in naprej do Havre. V tem pristanišču (Havre) vse potnike zadržujejo po 6 dni in še več, da jih pregledajo če nima kdo kaj uši ali kake nalezljive bolezni.

Bilo nas je številno od vseh delov Evrope. Reči moram, da hrano in stanovanje smo imeli izvrstno. Dne 22. julija smo se vkrcali na francoski parnik. "Paris"; morje je bilo jako mirno, postrežba na parniku dokaj dobra; vsi smo bili z njo zadovoljni. Dne 29. julija smo dospeli v New York, torej že po 7 dnevni vožnji po morju. Kar nas je bilo ameriških državljanov smo se tako izkrcali, drugi so pa imeli dosti sitnosti na Elli Islandu.

Z menoj vred je potoval rojak Mihael Vidmar, ki je šel na obisk v staro domovino in je imel s sabo svojega sina in hčerko. S temi smo bili vedno skupaj iz Preloke pa do Pittsburgha, Pa.

Koliko veselja za njegova dva otroka v Pittsburghu, ko sta se zopet povrnila domov v svoje rojstno mesto! Gotovo da je bil sprejem in zopetno snidenje med znanci prisrčno. Med uljudnimi rojaki in znanci v Pittsburghu sem ostal še 5 dni. Glede Pittsburgha moram omeniti, da je to velika in napredna slovenska naselbina; mnogo naših rojakov ima ondi svoje prodajalne in trgovine, osebno na Butter St., to cesto bi se lahko imenovalo Slovensko cesto. Imajo pa tudi svojo lepo cerkev in šolo, kakor tudi krasen Slovenski Dom; lahko rečem, da je ta dom največji širom Amerike.

Rojak Mihael Vidmar mi je ta čas razkazal ves Pittsburgh. Posebno me je zanimala krasna pittsburska katol. stolna cerkev, in znani Carnegiejev muzej; tu sem se mudil nad 3 ure, da sem si v naglici ogledal zanimive stvari. Ta muzej je Carnegieja veljal gotovo nad milijon dolarjev; pa kaj njemu zato; saj so ga revni delavci po jeklarnah obogatili.

K sklepu lepo pozdravljam vse pittsburske rojake, ki so me lepo sprejeli in mi postregli; posebno pa še Mrs. Anu Krotec, g. John Balkovec, John Pavlakovič, John Simič in Mihael Vidmar. Živela vsa vrta slovenska pittsburska naselbina.

George Pavlakovič,
4717 Grant St.
Denver, Colo.

ZAHVALA.

Spodaj podpisani nabiralci darovov za Drašičke zvonove se prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so darovali v to svrhu.

Istotako najlepša hvala cenj. društvu sv. Alojzija št. 42 K. S. K. J., Steelton, Pa., za dar katerega je izplačalo iz svoje blagajne.

Darovali so sledeči:

Dr. sv. Alojzija št. 42 v Steelton, Pa., \$10.00; Petrašič John mlajši, \$7.00. Po \$5.00 so darovali: Kraševce Martin, Kraševce Marija, Rev. Luka Gladdek, Matjašič Magdalena. Papič Anton \$2.45. Po \$2.00 so darovali: Kraševce Martin, Bratina Fabijan, Benkovič Janjo Jakofčič John, Malevič Anton, Plesec Anton in Slovinač John. Po \$1.00 so darovali: Plesec Jožef, Težak Martin, Malešič Anton, Kostelac Mike, Skender Filip, Žlogar Marko, Černugelj Martin, Bošnjak Martin, N. M. Matjašič, Kofalt Marko, Petrašič Marko, Petrašič Anton, Petrašič John, Kozjan Miko, Bakarič John, Kozjan Marija, Tome Miko, Nemanjč Terezija, Žlogar Anton, Petrič Martin, Kraševce John, Jalševce Martin, Beličič John, Hren Anton, Marentič Jure, Sostar Matija, Kočevar Frank, Gustin Jos., Benkovič Marko, Gorup Anton, Gorše John, Matjašič Anton, Malešič John, Slobodnik Marko, Kostele Jos. Milkovič Jure, Matan John, Stublar Matija, Verbos Miko, in Žlogar Alojzij. 50c darovali: Simončič John, Ribič Mirko, Stefanič Ant. Starašinič Miko, Matjašič Martin, Dragovan Jure, Simončič Jakob, Duralija Jure, Kočevar John, Počotnik John, Spišič Jos. Straus Matija, Rudman Marko, Verbos Lovro, Simončič John, Starašinič Marija, Suplje Jos., Košir John, Galinač Stanko, Gustin Ivan, Cerjanc Joseph, Gršič Jure, Zvonarič Jos., Žlogar Jos. Matan Marija, Verbos Jos. Hušič Miha, Čačko Miko, Nemeth Martin 30c. Po 25c so darovali: Britvec Ivan, Rozman John, Škof John, Gršič Jožef, Stanišič Thomas.

Skupaj nabrali \$109.00 ter isto svoto odposlali dne 29. julija 1922.

Torej vsem skupaj še enkrat lepa hvala.

Nabiralci: Petrašič John, mlajši, Papič Anton, Kraševce Martin.

Steelton, Pa., 2. sept. 1922.

Dostavek:—Tu pošiljamo še nastopni dopis iz Drašič, kjer je na obširno opisana slovesnost povodom blagoslovljenja novih zvonov. Izviren dopis se glasi sledeče:

Draščiči v Belikrajini. Naj izve širša javnost, da smo tudi pri nas dne 8. julija t. l. doživeli nekaj. Dobili smo za našo podružno cerkev metliške župnije za cerkev sv. Petra v Drašičih tri nove, krasno ubrane bronaste zvonove katere nam je izdelala ljubljanska zvonarna. Po glasovih so: veliki zvon 'e', srednji 'a' in mali 'cis.' Naj pripomnim še to, da so bili radi njih lepe oblike in ubranih glasov razstavljeni na zagrebškem velesajmu. Ko so na zgoraj omenjeni dan oziroma dan prej prispeli iz Zagreba na kolodvor v Metliko, je bilo ne malo veselja med ljudstvom; odhod s kolodvora skozi Metliko je bil nekaj krasnega. Prav ganljivo je bilo poslušati lepo pritrkovanje trifarskih zvonov, ki so pozdravljali svoje prve dobrodošle brate. Ko se je sprevod pomikal proti svojemu cilju, se je začelo pozdravljanje s strelji, na to zopet zvonjenje iz sosedne cerkve sv. Ane na Vidošičih, katera je tekem te spomladi dobila dva jeklena zvana z Jesenic. Nešteto ljudstva je pozdravljalo svoje dobrodošle že pred začetkom vasi. Dospelvi na mesto okrog 11. ure

dopolndne je fast. g. proš metliški opravil peto sv. mašo z zahvalno pesmijo za vse darovalce, ki so pripomogli k tej stvari. Potem se je vršilo blagoslovljenje katero je izvršil g. proš z prisostvovanjem svojih dveh g. kaplanov. — Po končanem blagoslovljenju je imel g. proš lep govor, v katerem je razložil namen in pomen zvonov, takoj zatem so se zvonovi potegnili v zvonik, katero delo je prevzel g. F. Jerman. Proti večeru so že slavnostno zapeli iz zvonika sv. Petra tako lepo in ginljivo, da se je človeku nehote zrosilo oko. — Dne 16. julija smo obhajali v ta namen nedeljsko slavnost. Bila je slovesna služba božja, katero je opravil č. g. Martin Nemanjč, žup. v pok. iz Zelebeja. Ta sveta maša se je darovala za vse darovalce, ki so darovali za zvonove.

Dr. P. Angelik Tominec O.F.M. Sv. Frančišek-pacifist.

Med vsemi katoliškimi reformatorji je sv. Frančišek najbolj radikalno nastopil proti neprestanim vojskam za mir, in sicer za svetovni mir. Znano je, kakšne brezupne razmere za nižje ljudstvo so vladale v njegovi dobi. Z ene strani se je bil boj med papeštvom in cesarstvom zaradi podelitve cerkvenih služb, z druge strani so se pa italijanska mesta deloma borila za popolno neodvisnost od absolutnega nagnenja nemških cesarjev, deloma so nasledovala lastne imperialistične cilje s tem, da so si skušali podvreči čim več okoliških mest in gradov. Stroške teh neprestanih bojev je plačevalo nižje ljudstvo, danes bi rekli proletarci. Temu početju je hotel sv. Frančišek napraviti konec.

Poln ljubezni do Boga je oznanjal vesoljno bratstvo na svetu. Bratje so mu bili črviči na polju in škrjančki pod nebom, brat mu je bil ogenj na zemlji in solnce na nebu; sestrice so mu bile lastovke na zemlji in ribe v vodi, sestro je imenoval celo telesno smrt, "kateri noben človek uiti ne more" (Solnčna pesem). Samoposebi umevno je hotel to idejo bratstva razširiti tudi med ljudmi. V prvi vrsti seve med lastnimi brati reda, ki ga je bil on ustavil. Zato pravi svetnik v vodilu: "In kjerkoli so in bodo bratje, naj se domače kažejo med seboj. In drug drugega naj zaupljivo razodenejo svoje potrebe; kakaj ako mati redi in ljubi svojega telesnega otroka, koliko bolj mora kdo ljubiti in hraniti svojega duhovnega brata?" (Vodilo, pogl. 6.) Prepove jim v sak medsebojni prepir, rekoč: "Svetujem pa, stvarim in opominjam svoje brate v Gospodu Jezusu Kristusu, da naj se na potovanju ne kregajo in ne pretepavajo, in drugih naj ne sodijo, temveč naj bodo krotki, miroljubni, skromni, pohlevni in ponižni, z vsemi naj v ljudno govornijo kakor se spodobi." (Pogl. 3.) Mir naj bi vladal tudi med njimi in ljudmi, s katerimi pridejo v dotik. Zato naroča bratom, naj vsepovsodi oznanjajo mir: "In v katerokoli hiši pridejo, naj reko: Mir bodi tej hiši." (Pogl. 3.) In če kje zanje ne marajo, naj se ne jeze, temveč "naj bežijo v drugo deželo delat pokoro z blagoslovom božjim." (Oporoka sv. Fran.)

Toda njegovo ljubezni in miru polno srce s tem ni bilo upokojeno. Mir, ki ga je užival sam, je želel zanesti tudi med svet, med vse ljudi, med vse narode. Kamorkoli je prišel, je oznanjal mir. S tem, da se je sam s svojimi brati odpoval vsaki lastni in dejansko deloval tudi za izenačenje

premoženjskih razmer, je hotel napraviti mir med bogatimi in revnimi in tako pobijati razredni boj. Toda sv. Frančišek bi še ne zaslužil častnega imena "pacifist", če bi ne bil deloval tudi za pomirjenje držav in narodov. Začel je to delo z znano ustavo mesta Assisi iz leta 1210., v kateri beremo za ta sestavek značilno mesto: "Sklepati se ne smejo mobene tajne pogodbe brez skupnega sporazuma med majores in minores mesta Assisi, ne s papežem, ne s cesarjem, ne s katerikoli mestom. Če bi se pa kdo, bodisi od majores ali minores, kaj takega drznil, se izžene iz mesta."

Najbolj radikalno pa je dal izraza temu svojemu zamislu z ustanovitvijo tretjega reda za vse ljudi, živčce med svetom. S tem redom je hotel razširiti idejo bratstva med vse ljudi. V ta namen je vsem udom tretjega reda prepovedal nositi orožje rekoč: "Smrtonosnega orožja proti komurkoli naj ne sprejmejo ali s seboj nosijo." (Vodilo III. r, pogl. 5.) Prepovedal jim je tudi prisego rekoč: "Vsi se zdrže slovesnih priseg, razen če jih k temu sili potreba v slučajih, ki jih je papež v svoji skrbi izvel, namreč za mir in vero, obrekovanje in pričevanje." (Ravnatom.) To je bilo spričo tedanje navade naperjeno zlasti proti lahkomišljenemu priseganju zvestobe in vdanosti zdaj temu, zdaj onemu oblastniku (Treneid). S tem je postal tretji red mirovno udruženje, ki je prineslo začudenje Evropi nov božji mir, "treuga Dei". Bila je to spričo takratne splošne navade oboroženja vseh proti vsem neke vrste stavka v prilog splošnemu miru, kakšne svet še ni videl, in tako čudovita, da bi je človek ne verjel, če bi ne bila spričana z zgodovinskimi dokumenti.

Samoposebi umevno je moral ta red povzročiti prevrat, kjerkoli se je večje število prebivalcev vanj vpisalo. Komur je znana bojaželjnost italijanskih mest in oblastnikov te dobe, se pač ne more čuditi, da je tretji red naletel na hud odpor s strani svetne oblasti. Nič čudnega ni, da mora papež Honorij v pismu na etrimskega škofa z dne 16. decembra istega leta (1221) letemu naročiti, naj ščiti tretjerednike pred svetno oblastjo, ki jih je preganjala zaradi neuporabe orožja in nepriseganja. V mestu Faenzi pri Rimini-ju so se namreč meščani v velikem številu pridružili novemu redu in ko je njih podesta (župan) zahteval od njih, naj mu prisežejo pokorščino, s katero bi se obvezal zgrabiti za orožje, kadar bi to od njih zahtevala gosposka, so se temu uprli rekoč, da jim je po vodilu prepovedana prisega kakor tudi raba orožja. Z vsemi mogočimi nasilnimi odredbami je skušal župan izsiliti od bratov prisego in najbrž so se ti končno v svoji stiski obrnili na kardinala Hugolina, prijatelja frančiškanov, ter tako povzročili gori omenjeno pismo. Ta boj se je širil po vsej Italiji. Kot neke vrste kazni so nalagali bratom v raznih mestih posebne vrste davke ali pa jim prepovedovali svoje premoženje deliti med uboge. V Bologni so n. pr. vsaj od leta 1252—1288 na magistratu vodili natančne imenike tretjerednikov, ki so še sedaj ohranjeni, da se ne bi mogel kdo nepravilčno odtegniti vojaški dolžnosti. Več kot enkrat so bili razni papeži, Honorij III., Inocencij IV., Gregor IX. i. dr., prisiljeni klicati "srd vsemočnega Boga in njegovih svetih apostolov Petra in Pavla" na preganjanje tretjega reda. (Bihl, Elen-

shi Bononienses Fratrum de Penitentia S. Francisci 1252—1288; Archivum franc. hist. VII. (1914); Lemmens, Regula antiqua Ordinis de Penitentia (1221); Arch. franc. hist. VI. (1913); Jorgensen, Der hl. Franz von Assisi p. 390—391.)

(Konec prihodnjic.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

S tužnim srcem naznanjam žalostno vest, da je moja soproga, oziroma mati

Frančiška Leben, roj. Dolinar v Gospodu zaspala 10. avgusta, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v starosti 60 let. Tukaj zapuša mene žalujočega soproga, hčer Frančiško, omožena Gerčar, in Louise omožena Count, ter sina Johna Leben.

Tem potom se najljubneje zahvaljujemo društvu sv. Jožefa št. 53, K.S.K. Jednote; g. predsedniku Franc Jerini in tajniku g. John Umeku, ki sta tako uzorno uredila za pogreb moje soproge in matere, ter društvenim članom, kateri so se pogreba udeležili, dalje darovalcem vencev in cvetlic, ter sploh usem kateri so se na kakoršenkoli način spominjali blage pokojnice, Bog naj Vam povrne stotero!

Tebi ljuba soproga in mati naj bo lahka ameriška gruda; saj križ nam kliče govori, da zopet vidimo se nad zvezdami!

Nadalje se zahvaljujemo K. S. K. J. za tako točno izplačilo posmrtnine in poškodnine ter obenem priporočam vsakemu katoliškemu zavednemu Slovincu našo K. S. K. Jednoto, ideal in zavest katoliškega pričanja.

Zalujoči ostali:

Anton Leben, soprog,
Frančiška in **Louisa**
hčere in sin **John**.
Waukegan, Ill. 30. avgusta
1922.

Zdravilna moč medu.

V "Gospodarkem listu", ki izhaja v Gorici, piše dr. Josip Ličan med drugim tudi o zdravilni moči medu, kar utegne širše kroge zanimati. On pravi med drugim: Gospodarstvo potrebuje čilih, zdravih delavnih moči. In čebela znatno pripomore k zdravju naroda. Med je priznano zdravilo proti prehladu, španski boleznii itd. Med pospešuje prebavo v želodcu; fermenti v medu, ki jim pravijo "encymi", razkrajajo beljakovino, raztapljajo maščobo, sploh je med lahko prebavljiv, ker ga je čebela že enkrat prebavila. Med je dober lek zoper nervoznost, čebelni pik zdravilo zoper revmatizem ker vsebuje mravljinčni kislino. To je z nešteti poskusi ugotovil zdravnik dr. Terč. V novejšem času so dognali, da vsebuje med poleg raznih zdravilnih etričnih olj v veliki množini "radium". Raziskovalec Alin Caillas v Parizu je ugotovil da je med iz srednje Evrope najbolj lečilen, ker ima mnogo železa in radija. Ta nam reši uganke, zakaj se med z uspehom uporablja proti protinu in skrini. Nedavno so zdravniki potmoljev na vosku prišli na sled sredstvu, ki bi zdravilo jetiko. Ta molj ima v sebi siline, ki razkrajajo vosek. Nov serum, napravljen s to slino — upajo bo uničil "hišico" iz voska, v kateri je zaprt bacil jetike. — Čebelni vosek pa leči tudi kot dodatek k raznim obličem — rane in oteklina. Čebela torej nudi človeku raznovrstna zdravila. Ni čuda torej, da navadno dosežejo čebelarji visoko starost.

Angleški jezik vsebuje okoli 450.000 besed; nemški 300.000; francoski 210.000; ruski (slovanski jeziki) 140.000; španski 120.000; italijanski 140.000 besed.

VABILO

Na veselico in gledališko predstavo

Divji lovec

katero priredi

Slov. Mlad. Samostojno Podp. društvo "DANICA"

v nedeljo dne 10. sept. v Narodni dvorani na 18. cesti in Racine Ave. Chicago, Ill. Začetek točno ob pol 3. uri popoldne.

Za pijačo in prigrizek bode dobro preskrbljeno. Vstopnina 50c.

Za obilno udeležbo se priporoča

Odbor.



ZAHVALA

Tužnim in potrtnim srcem izrekamo vsem sorodnikom ter prijateljem najlepšo zahvalo za velikoštevilen obisk in tolažbo ob času boleznii in smrti preljubljenega soproga, oziroma matere, gospe

ANTONIJE STANFEL.

Lepa hvala vsem darovalcem cvetlic in udeležencem pogreba. Istotako hvala sobratom in sosestram društva Vitezi sv. Jurija št. 3, K. S. K. J. in sosestram dr. sv. Ane Katol. Borštarič, h kojima društvoma je blagopokojnica pripadala, za njih veliko vdeležbo in spremstvo k zadnjemu počitku. Nadalje lepa hvala pevcem Pevskega zbora cerkve sv. Jožefa za njih nastop v hiši žalosti z ganljivo žalostinko. Tudi se prav lepo zahvaljujemo vsem uslužbencem American Steel & Wire Co., ki so dali na razpolago tri velike avtomobile za vdeležence pogreba. Še enkrat vsem skupaj: Lepa hvala in Bog Vam stoterno poplačaj.

K sklepu se še lepo zahvaljujemo slavni K. S. K. Jednoti, za tako točno izplačilo posmrtnine. Posmrtnina je bila do cela izplačana čez pol ure po dovršenem pogrebu. Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Zalujoči ostali:

Stefan Stanfel, soprog,
Stefan ml., **Viljem**, **Josip**, **Marija**,
Ena, **Berta**, **Gizela**, **Angela**, **Helena**,
sinovi in hčere.

Joliet, Ill., dne 29. avgusta 1922.

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravnništvo:

1004 N. Chicago St.

JOLIET, ILL.

Telefon 1048.

Naročnina:

Za člane, na leto	\$1.20
Za nečlane	\$2.00
Za inozemstvo	\$3.00

OFFICIAL ORGAN

of the GRAND CARNIOLIAN-SLOVENIAN CATHOLIC UNION

of the UNITED STATES OF AMERICA.
Maintained by and in the interest of the order.

Issued every Wednesday.

OFFICE:

1004 N. Chicago St.

JOLIET, ILL.

Phone: 1048

PRISELJEVANJE IN IZSELJEVANJE TEKOM MINULEGA FISKALNEGA LETA.

I.

Priseljeniški urad v Washingtonu je ravnokar izdal statistiko o priseljevanju in izseljevanju tekom fiskalnega leta 1922 (t. j. od 1. julija 1921 do 30. junija 1922). Ker je to prvo leto, kar je v veljavi priseljeniški zakon, ki omejuje priseljevanje iz poudinih dežel na gotove kvote, so te številke posebno zanimive.

Kakor znano, ameriške priseljeniške oblasti porazrežajo prihajajoče inozemce v priseljenice (alien immigrant) in nepriseljenice (alien non-immigrant) in odhajajoče priseljenice v izseljenice (alien emigrant) in ne-izseljenice (alien non-emigrant). Priseljenci v zmislu te statistike, so inozemci, ki so imeli svoje bivališče v inozemstvu in prihajajo v Združene države, da se tu nastanijo; izseljenici so pa inozemci, ki zapustijo svoje bivališče v Ameriki, da se zopet nastanijo v sezemstvu. Oni inozemec, ki prihaja v Ameriko le na začasnem obisku, je klasificiran kot ne-priseljenec ob svojem prihodu in ne-izseljenec ob svojem obhodu. Tudi tukaj nastanjeni inozemec, ki odhaja iz Amerike le na začasnem obisku v stari kraj, je naveden ob svojem odhodu kot ne-izseljenec in ob svojem povratku kot nepriseljenec.

Tekom fiskalnega leta 1922 je prišlo v Združene države 309,556 inozemcev-priseljencev, 122,949 inozemcev-nepriseljencev, 243,563 ameriških državljanov in 13,731 inozemcev, katerim je bil zabranjen vstop; prihodov v Združene države je bilo torej vsega skupaj 689,799. Odšlo pa je v istem letu 198,712 inozemcev-izseljencev, 146,672 inozemcev-neizseljencev in 309,477 ameriških državljanov: odhodkov iz Združenih držav je bilo torej vsega skupaj 654,861.

Število priseljencev se je v sled omejevalnega zakona znatno skrčilo: od 805,228 v fiskalnem letu 1921 (od 1. julija 1920 do 30. junija 1921) na 309,556 v ravnokar minulem fiskalnem letu. Od teh je bilo 149,741 moškega in 159,815 ženskega spola.

Število izseljencev se je tudi nekoliko znižalo: od 247,718 v fiskalnem letu 1921 na 198,712 v fiskalnem letu 1922. Od teh je bilo 143,223 moškega in 55,489 ženskega spola.

Bilo je torej v minulem fiskalnem letu 110,844 več priseljencev kot izseljenecv obeh spolov; ako pa se oziramo le na moške priseljenice oziroma izseljenice, je ta prebitok znašal le 6,518, kar je zares presenetljivo nizko število. Vštevsitvju nepriseljenice in neizseljenice, je v fiskalnem letu bilo pripuščenih v Združene države vsega skupaj 432,505 inozemcev (228,777 moških in 203,728 ženskih) in odšlo je iz Združenih držav vsega skupaj 345,384 inozemcev (240,464 moških in 104,920 ženskih). Odšte-

ši odhode od prihodov inozemcev, ostane prirastek na prebivalstvu od 87,121 inozemcev nasproti prirastku od 552 v prejšnjem fiskalnem letu 1921. Ako pa jemljemo v ožir le moške inozemce, razvidimo, da je 11,687 moških inozemcev več odšlo kot prišlo.

II.

Izključeni in deportirani inozemci.

Od 13,731 inozemcev, katerim niso priseljeniške oblasti dovolile vstopa v Združene države, jih je bilo največ izključenih radi sumnje, da nebi mogli najti sredstev za svoje vzdrževanje in bi radi tega padli na breme javnega dobrodelstva (Likely to become a public charge); teh je bilo 5,529, torej žez 42 odst. vseh izključenih inozemcev. Ker so prišli čez kvoto, je bilo izključenih 1,662. Za temi sledijo po številu "stowaways" (vthotapljeni potniki), namreč, 1483. Radi nepismenosti se jih je moralo povrniti, 249. Kot "contract laborers" (naprej najeti delavci) je bil zabranjen vstop 809 priseljencev. Radi nalezljivih boleznih je bilo vrujenih 672 in radi telesnih hib 573 inozemcev. Ostali slučajji se tičejo raznih drugih razlogov za izključitev.

Zraven teh izključenih potnikov je bilo deportiranih 4,353 inozemcev, ki so se že nahajali v Združenih državah. Največ jih je bilo deportiranih kot "likely to become a public charge", namreč 1,713; 434 radi zločinstva; 359 radi umobolnosti; 284 radi nepostavnega prihoda v Združene države; itd.

III.

Viri imigracije.

Od 309,556 priseljencev, katerih je bil v fiskalnem letu dovoljen vstop v Združene države, je 216,385 prišlo iz Evrope, 14,263 iz Azije, 520 iz Afrike, 915 iz Australije in pacifiških otokov in 77,473 iz drugih ameriških dežel. Razmeroma največ priseljencev je prišlo iz Kanade (46,810); za njimi sledijo priseljenci iz Italije (40,319), iz Velike Britanije 55,732, od teh iz Irske 10,579 iz Poljske (28,635), iz Mehike (19,551), iz Nemčije (17,931), iz Rusije (17,143), in Čehoslovakije (12,541), iz Rumunske (10,287), iz Zahodne Indije (7,449), iz Japonske (6,716), iz Švedske (6,624), iz Jugoslavije (6,047) itd. Te številke se ozirajo na deželo kjer je bil priseljenec nastanjen pred svojim prihodom v Združene države.

Od 432,505 inozemcev — priseljencev in nepriseljenecv — pripuščenih v Združene države tokom zadnjega fiskalnega leta, je bilo po narodnosti oziroma materinščini največ Angležev (56,790). Tik za njimi sledijo Židje (55,356), na to Italijani (50,121), Nemei (37,446), Meksikanci (30,295), Skandinavci (23,788), Skoti (21,297), Irci (20,701), Francizi (20,239), Kitajci (13,220), Japanci (12,837), Čehi in Slovaki (9,832), afrikanški črnici (9,289), Poljaki (8,214), Španci

(6,943), Madžari (6,486), Holanđci in Flamci (6,265), Južni Slovani (vstevši Bulgare) 6,173, itd.

Zanimivo je, da so nekatere narodnostne skupine v Združenih državah znatno pridobile vsled večjega števila prihodov kot odhodov, dočim so druge zgubile vsled prebitka na odhodih. Vštevsitvju priseljencev in nepriseljenice, je 53,437 Židov več prišlo, kot jih je odšlo; prebitek Nemecev znaša 23,729; Meksikancev, 22,775; Skotov, 15,609; Angležev, 15,532; Ircv, 13,704 itd. Največje zgube pa vsled prebitka na odhodih izkazujejo Poljaki (26,075); Italijani (21,716); Španci (10,637) in Jugoslavoani (5,722).

IV.

Jugoslavoani.

Tekom fiskalnega leta 1922, torej od 1. julija 1921 do 30. julija 1922, je v Združene države prišlo iz Jugoslavije 6,047 priseljencev in odšlo iz Združenih držav v Jugoslavijo 9,733 izseljenecv. Za stalno izselilo se je torej iz Združenih držav v Jugoslavijo 3,686 več oseb, kot se jih je priselilo sem iz Jugoslavije.

Zanimivo je primerjati ta prebitek izseljenecv s podatki glede priseljencev iz Jugoslavije in izseljevanja v Jugoslavijo v prejšnjih fiskalnih letih:

Priseljenici.

Leta 1920. je bilo priseljencev 1,888.

Leta 1921. 23,536

Leta 1922. 6,047.

Od 1. julija 1919 do 30. junija 1922 je bilo priseljencev 31,471.

Izseljenici.

Leta 1920 je bilo izseljenecv 28,474.

Leta 1921. 13,034.

Leta 1922. 9,733.

Od 1. julija 1919 do 30. junija 1922 je bilo izseljenecv 51,241.

Torej, skoraj ravno 20,000 oseb se je v teh zadnjih treh letih več izselilo v Jugoslavijo, kot se jih je iz nje priselilo v Združene države.

V uradni statistiki glede narodnosti so Južni Slovani razdeljeni — po stari navadi — v tri skupine: 1) Bulgari, Srbi in Črnogorci, 2) Hrvati in Slovenci in 3) Dalmatinci, Bosanci in Hercegovinci.

V fiskalnem letu 1922 priselilo se je v Združene Države po narodnosti 1) Bulgarov, Srbov in Črnogorcev, 1,370 (med temi iz Bulgarske 297) in izselilo iz Združenih držav 5,877 (med temi v Bulgarsko 660); 2) Hrvatov in Slovencev priselilo 3,783 in izselilo 3,997; 3) Dalmatincev, Bosancev in Hercegovincev priselilo 307 in izselilo 549. Vseh južnih Slovanov se je torej priselilo 5,460 in izselilo 10,423.

Ako smatramo za Bulgare (po narodnosti) vse one priseljenice, ki prihajajo iz Bulgarske oziroma one izseljenice, ki odhajajo v Bulgarsko, homo — odštevsitvju iste — dognali priseljevanje in izseljevanje Srbov, Hrvatov in Slovencev (po narodnosti). To ni seveda popolnoma natančno, ker morda nekaj bulgarskih priseljencev izven Bulgarske, ali bulgarsko priseljevanje je sploh razmeroma tako malenkostno, da eventualna razlika komaj pride v poštev. Ako sežemo nazaj do 1. julija 1909, razvidimo, da se je v desetletju od 1. julija 1909 do 30. junija 1919 — torej v fiskalnih letih 1909 do vštevsitvju 1909 do vštevsitvju 1919 — priselilo 230,112 Srbov, Hrvatov in Slovencev in izselilo 82,761. To priseljevanje in izseljevanje je bilo skoraj vse pred izbruhom svetovne vojne. Priseljevanje je tedaj ogromno presehalo izseljevanje. Po svetovni vojni pa se je situacija precej spreminila. V letih od 1. julija 1919 do 30. junija 1922, Hrvatov in Slovencev priselilo 3,783 in izselilo 3,997. Torej, skoraj ravno 20,000 oseb se je v teh zadnjih treh letih več izselilo v Jugoslavijo, kot se jih je iz nje priselilo v Združene države.

Priselilo.

V fiskalnem letu se jih je priselilo:

Leta 1920. 1,530

Leta 1921. 19,080.

Leta 1922. 5,163.

Izselilo.

V fiskalnem letu se jih je izselilo:

Leta 1920. 29,271.

Leta 1921. 11,232.

Leta 1922. 9,763.

V fiskalnih letih 1920, 1921 in 1922 se je torej skoraj ravno 25,000 Srbov, Hrvatov in Slovencev več izselilo kot priselilo.

Zgornji podatki se tičejo le priseljencev in izseljenecv v pravem zmislu besede, ne pa onih potnikov, ki prihajajo v Združene države le na kratek obisk, ali pa onih tu nastanjenih priseljencev, ki odhajajo za kratek obisk v stari kraj oziroma se vračajo nazaj. Ako všteto tudi dohod in odhod teh inozemcev — takozvanih "nepriseljencev" oziroma "neizseljenecv" — je v minulem fiskalnem letu prišlo vsega skupaj 1) Bulgarov, Srbov in Črnogorcev, 1652 in odšlo 6663, 2) Hrvatov in Slovencev prišlo 4144 in odšlo 4336, 3) Dalmatincev prišlo 377 in odšlo 896. Vseh Južnih Slovanov (izvzemši ameriške državljanec) je prišlo 6173 in odšlo 11,895; višek na oddih znaša torej 5722.

Zanimiva je tudi tabela po narodnosti, ki navaja število izključenih inozemcev, katerim namreč priseljeniške oblasti niso dovolile vstopa v Združene države, in deportiranih inozemcev, ki so se že nahajali v Združenih državah, pa so bili izgnani in deportirani: 1) Bulgarov, Srbov in Črnogorcev izključenih 122 in izgnanih 18; 2) Hrvatov in Slovencev izključenih 188 in izgnanih 47; 3) Dalmatincev, Bosancev in Hercegovincev izključenih 8 in izgnani nobeden.

J. O. F. L. I. S.

NEZNOŠNA DRAGINJA NA DUNAJU.

(Poroča Larry Rue.)

Dunaj, 22. avg. — Ker mora Avstrija skoro vse svoje življenske potrebščine za drag denar uvažati, pada njena valuta vedno bolj in bolj, draginja pa narašča.

Dasiravno je vlada ukrenila vse potrebne korake za izboljšanje življenskih razmer meščanskih slojev srednjega razreda — nižjih uradnikov, klerikov itd. — se tem slojem dosežaj godi najslabše. Ker ne dobivajo zadostne hrane, počasi hirajo in umirajo. Nekaj boljše je pač za priproste delavce, osobito rokodelce, kajti ti zaslužijo več kot nižji uradniki.

Že pred 3 meseci je vlada določila poseben način, po katerem se je določevalo plačo delavcem na podlagi rastoče draginje. Tudi to se ni do cela obneslo. Skoro vsako nedeljo se vrše na Dunaju velike protestne demonstracije, naperjene proti židom, verižnikom in profitarjem.

Od januarja 1921 do 1. avgusta t. l. so se cene živil na Dunaju dvignile za 7000 odstotkov; samo zadnji mesec (julija) so cene poskočile za 90 odstotkov. Meseca julija t. l. je vsak delavec zaslužil povprečno do K 350.000; pri tem pa premislite koliko mu je koncem meseca preostalo pri naslednjih cenah življenskih potrebščin; 1 klg. bele moke velja danes na Dunaju K 3400.—; kg. krompirja K 800.—, mesa (govedine) K 50.000, surovega masla K 3400.—, eno jajce K 5000.—, obleka za moške bolj slaba K 480.000, čevlji K 75.000.—, 1 tona premoga K 800.000. Avstrijski koroški vlada v zadnjem mesecu (juliju) 1922 je ceno živil na Dunaju znižala za 11,000 za \$1.00; junija so padle na 15,

000.—, julija na 22,000—24,000 avgusta pa celo na 53,000.

Včeraj, dne 21. avg. se je vršila na Dunaju velikanska demonstracija brezposelnih delavcev ki so zahtevali znižanje cene življenskih potrebščin; pri tej priliki so demonstrantsi silo vdrli v večje trgovine in pričeli pleniti; še le na lice mesta došla policija je ljudsko množico razpodela.

Demonstrantje so pri tej priliki zagrozili vladi, če ne bo takoj nastopila resnih korakov za odpravo draginje, bo ljudstvo z večjo silo nastopilo neoziraje se na grožnje policije in vojaštva; z drugimi besedami: napovedalo se je meščansko vojno in revolucijo.

Zadnji čas je dunajsko ljudstvo započelo hudo gonjo napram vsem tu živčim tujcem in inozemcem; Dunajčani menijo, jedo se tuji sami verižniki in odiralci naroda. List "Abend" je te dni priobčil na vlado velik poziv, da naj se vse tu živeče kuzice tekom osmih dni iz mesta izžene.

BELI HRVATI.

Severno od Prekmurja, med Rabo pri Monostru (Sv. Gothardu) in Donavo so se v 16. stoletju priselili ob Donavi Slovaki iz Nitre in Trenčina, južno od njih do Rabe pa zlasti Hrvati, Bošnjaki itd. k ostankom panonskih Slovencev. Razen nekaj Slovkov juž. od Donave se ti Slovani (Jugoslavoani) smatrajo za Hrvate. Pravi se jim tudi Beli Hrvati (Wasserkroaten). Ti Hrvati tvorijo narodnostne otoke med Nemei in Mažari, so si ohranili svoje posebne jugoslovanske šege in navadne ter so ponosni na svoj hrvatski jezik.

(Johann von Csaplovics piše v svoji knjigi "Croaten und Wenden in Ungern", Pressburg, 1828, str. 27: "Bey allen dem. sind die Kroaten auf ihre Sprache sehr eifersuechtig; und heirathet auch ein Weib in ein hienzisches (deutsches) so laesst sie sich nicht herab, die Sprache des Hauses zu studieren; sondern die ganze Familie muss ihr zu Liebe Croatische lernen. Mehrere sind zwar auch der deutschen Sprache maechtig, aber un alles in der Welt lieben sie sich nicht den Religionsunterricht in deutscher Sprache gefal len." To je bilo seveda pred sto leti. Vendar so še zdaj precej narodni, kakor pripovedujejo prekmurski duhovniki, ki so pri njih delovali.)

Kljub temu, da znajo navadno vsi še nemški in mažarski, si ne dajo vzeti svojih hrvatskih pridig. Nekdaj so imeli ti novi naseljenci tudi duhovniške-glagoljaše s staroslovenskim bogoslužjem. Nemei in Mažari so jim zatrli glagolico. Hrvatske pridige pa so si ohranili do danes. Te pridige imajo ali rojeni Beli Hrvati ali prekmurski Slovenci in Slovaki; pa tudi mažarski duhovniki so se ponekod toliko naučili, da so jim pridigovali hrvatski. Slovstva imajo malo. Imajo svoje hrvatske molitvene knjige ter kak katekizem in "Razlaganje katekizma", koledar od l. 1864 naprej, n. pr. "Koledar sv. Familije" leta 1905.

Teh Hrvatov med Rabo in Donavo je po mažarski statistiki okoli 70,000, v resnici jih je skoro trikrat toliko.

(Prof. Jovan Cvijić je na svoji etnografski karti v knjigi "Frontiere septentrionale des Jougoslaves" Paris, 1919, zaznamoval natančno po ogrski statistiki te narodnostne otoke v oddelku: "Corridor de Communication entre Jugoslaves et Tcheco-Slovaques.")

Da bi se ohranili Beli Hrvati med Rabo in Donavo ter Hrvati in Slovenci severno od Mure in Drave, se je delalo na mirovni konferenci v Parizu zlasti s češke strani, ki je ofici-

alno postavila koridor kot predlog med svoje revindikacije, na to, da bi bil med Češkoslovaško in Jugoslavijo pas ali koridor, žigar manjši del pri Donavi bi spadal pod Češkoslovaško, drugi del pa v glavnim mestom Sobotišcem pod Jugoslavijo, po katerem bi imeli ti dve državi neposredno zvezo in bi se s tem pretrgal stik med Nemško Avstrijo in Ogrsko.

(Po češkem načrtu bi obsegal koridor 9487 km² in 780,958 prebivalcev; izmed katerih je po ogrski statistiki s Prekmurjem in Medjimurjem vred 304,740 Mažarov, 255,179 Nemecev, 141,866 Hrvatov, 72,400 Slovencev, 1700 Čehov, 942 Slovkov. Po znanju jezika pa bi se skrčilo število Mažarov na okroglo 215,000, število Slovanov pa povečalo na okroglo 275,000, število Nemecev povečalo do 290 tisoč. Na vsak način tvorijo Slovani v tem koridorju dobro tretjino prebivalstva. Enak koridor je zahteval Francoz Arthur Chervin v knjigi "De Prague a l' Adriatique" (Paris, 1919). Po tem načrtu bi šla meja na zapadu ob štajersko-avstrijski meji, na vzhodu pa tik ob Blatnem jezeru in pri mestu Gyoer ob Donavi.)

Mirovna konferenca ni hotela dati tega koridorja, ampak so bili Beli Hrvati razdeljeni med Avstrijo in Ogrsko, ker so nekako v sredini med nemškimi in mažarskim prebivalstvom; več jih je prisojenih Avstriji. Ker pa Ogrska protovoljno noče odstopiti, je še ta "zapadna Ogrska" ali "Burgenland", kakor so jo začeli imenovati Avstrijci, do sedaj pod ogrsko oblastjo. Naj pa pridejo ti Hrvati kamorkoli, na vsak način bodo imeli vedno teže stališče pri obrambi svoje narodnosti.

ZACNITE DAN Z GODBO



Ta elegantna in krasna ura vas bo zjutraj zbujala s vojo sladko in milodonečo godbo, da boste lahko vedno dobre volje vstali.

To ura tudi lahko navijate, da vam bo igrala v zabavo kadar hočete. Ima več glasov, je iz trdega materiala, le o izdelana in v barvah okrašena. Ura kaže tudi natančen čas; ako jo ostavite na kako omaro, "mantel piece" ali kako mizo, b o to delalo kras v sobi. Ura meri 10 in pol palcev višine in 10 palcev širine.

To ura ponujamo samo za nekaj časa za \$90. Ne riskirate ničesar. Pošljite nam \$1.00 naplačala (depozit), nakar vam jo po pošti dopošljemo; ostanek \$7.00 plačate ko vam jo poštar v hišo prinese. Ne odlašajte! Pišite še danes. Pri naročilih izven Združenih držav je treba denar vnaprej poslati.

WESTERN SALES COMPANY
2136 W. Chicago Ave.
Dept. G 200
Chicago, Ill.

NA PRODAJ

je farma obsegajoča 40 akrov. — Polovica, ali 20 akrov je izčiščenih, druga polovica (20 akrov) je hoste. Proda se zaradi starosti lastnika ali samo, ali z drugim imetkom.

Za daljša pojasnila se obrnite na:

Ana Retel,
R.D. 3. Box 115,
Phillips, Wis.

ZA SIVE LASE

"Natural Hair Restorer"

Naša iznajdba vam ohrani sive in druge lase pred izpadanjem. Odpravi prhljaj, redi korenino in pomaga rasti las.

"Natural Hair Restorer" ni barvil in se uspešno uporablja za moške in ženske lase. Steklenica z vsemi navodili se vam pošlje za \$1 plačano vnaprej.

Uspeh zagotovljen ali pa se vam vrne denar.

VICTORIA MFG. CO.,
683 Morton Bldg., New York City.

K. S. K.

Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. apr. 1894. Inkorporirana v Jolietu, Ill. državi Illinois, dne 12. januarja, 1898
GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
 Telefon 10

Od ustanovitve do 1. avgusta 1922. upna izplačana podpora \$2,105,165.06

GLAVNI URADNIKI:

Glavni predsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hicko, St. Joliet, Ill.
 I. podpredsednik: Matt Jerman, 332 Michigan, St. Joliet, Ill.
 II. podpredsednik: John Mravintz, 1022 East Oak St., N. S. Pittsburgh, Pa.
 Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
 Zapisnikar: John Lekan, 406 Marble St., Joliet, Ill.
 Blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway, Joliet, Ill.
 Duhovni vođa: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10th S. Waukegan, Ill.
 Vrhovni zdravnik: Dr. Jos. V. Grahek, 843 E. Ohio St., N. S. Pittsburgh, Pa.

NADZORNI ODBOR:

Frank Opeka, st. 26 Tenth St., North Chicago, Ill.
 Martin Shukle, 811 Ave. "A", Eveleth, Minn.
 John Zulich, 6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
 John Germ, 817 East "C" St., Pueblo, Colo.
 Anton Nemanich, st. 1000 N. Chicago St., Joliet, Ill.

POROTNI ODBOR:

Martin Težak, 1201 Hickory St., Joliet, Ill.
 Frank Trempush, 42—48th St., Pittsburgh, Pa.
 John Wukshinich, 5031 W. 23. Place Cicero, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6517 Bonna, Ave., Cleveland, Ohio.
 R. F. Kompere, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
 John Dečman, Box 529, Forest City, Pa.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. Telefon 1048.

JEDNOTIN ODVETNIK:

Ralph Kompere, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
 Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošljejo na glavne tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill. opise, društvene vestni, razna naznanila, oglase in naročnino pa na "GLASILU" K. S. K. JEDNOTE, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

Raberki.

Odkar je nedavno vrhovni pevovodja Z. J. P. D. (Zveze Jugoslovanske) pevskih društev v Ameriki priobčil v "G. N." poziv, da naj bi ta zveza prihodnje leto zopet v Cleveland, O. priredila svoj skupni koncert, se je pričela za to idejo osobito naša slovenska mladina v Jolietu zelo zanimati. O tem so lahko najbolj prepričani rojaki, stanujoči na široki cesti. Ti mladi peveci, v starosti od 14—18 let imajo skoro vsako soboto že pozno po noči svoje pevske vaje kar javno na cesti. Nastopajo in korakajo v parih od Kamenite ceste do Ruby ceste in nazaj. Pojejo Vam pa samo znane narodne slovenske pesmi (Regiment po cesti gre) itd. še precej izborno v enoglasnem zboru, brez basov. Ker bi bilo pri teh nočnih vajah nerodno klavir s sabo vlačiti, spremlja ta zbor ponočnih slavčkov izborni muzikant na harmoniko.

Tako lepih, javnih in brezplačnih nočnih koncertov se gotovo ne sliši v nobeni drugi slovo. naselbini, kakor na naši široki cesti v Jolietu. Zivela torej slovenska posem, če jo tudi čujemo že ob 2. uri zjutraj!

V Ameriki imamo dosti različnih kraljev, čeravno ne kronanih. Rockefeller je petroljski kralj, Morgan bančni kralj, Gary je kralj jekla, Ford avtomobilov itd. Poleg tega imamo tudi kralja pšenice (Patent); država Minnesota se pa ponaša s svojim kraljem krompirja; to je pa naše gore list, rojak Jakob Stukel, živeč na svoji farmi poleg Chisholma, Minn., ki je dobil na razstavah med vsemi tamošnjimi farmerji že največ izkovanj in nagrad za svoj izvanredno debeli krompir. Ni čuda, da angleški list v Minnesoti naziva našega Jakoba "Potato King." Letos mu je na eni njivi zrastle tako debeli krompir, da ga ne bo mogel z motiko kopati, ampak z dinamitom streljati.

Zdravniki zatrjujejo da mora človek napeti, če se jezi ali kremži 65 svojih mišic, če se pa smeji pa samo 13. Ne zamejate torej po nepotrebnem svoje telesne energije.

Naš šerif Newkirk (Novacerkev) je že toliko okrevljal, da so ga zadnji teden iz bolnišnice domov peljali. Začasno se drži samo v svoji hiši; čez čas

bo pa tudi kako tujo hišo pet po noči nepričakovano biskal. Takih obiskov se Jolietčani nič kaj posebno ne veselijo.

Leta 1624 je zakonodajna zbornica prvotne države Virginia sprejela zakonski načrt, ki je prepovedoval žaljenje in zasramovanje duhovnikov. Za vsak tak prestopek je moral obtoženec plačati 50 funtov tobaka, pri naslednji nedeljski službi božji pa javno v cerkvi prositi duhovnika da naj mu odpusti.

Ako bi bila ta postava še dandanes v veljavi, bi moral biti marsikak "napredni" slovenski urednik brez tobaka in priti kako nedeljo v cerkev.

Te dni smo prijeli iz Slovenije (Dolenjske) pismo z nastopnim poštnim pečatom: CYXOP; slovenska označba pošte je nevidna. — Pač srečni Suhorčanji, ki se morajo na stara leta še s cirilico mučiti.

Tudi med "Prijetelji Sovjetske Rusije" v Ameriki je nekaj zavrelo. Tri prijatelji so za svoje ruske prijatelje nabrali \$672,265.10 Od te svote so pa vporabili nad \$91,000.— za organizacijske in upravne stroške. Račun izkazuje, da se je potrosilo iz centralne blagajne nad \$18,000 — samo za govornike in agitatorje, (menda komunizma? Op. stavca.) za oglaševanje pa nad \$11,000.— Ta denar se je lepo doma prijateljsko in med prijatelji razdelilo, kajti P. S. R. so mnenja, da se pravo prijateljstvo doma pričinja. Drugega komentarja k temu menda ni treba?

Čudno, da "Del. Slovenija", ki je tudi uradno glasilo P. S. R. o teh čudnih računih še ni nič poročala?

Nedavno so zvezni agentje v Michiganu med drugimi, državi nevarnimi osebami aretirali tudi par zastopnikov P. S. R. pot pretvezo, da so to neprijatelji in sovražniki Združenih držav. "Del. Slovenija" je na tem koraku čestitati, ker se vedno poteguje za ruske komuniste in te agitatorje.

Med vsemi deželami Jugoslavije bo ostala naša nova Slovenija (Kranjske ni več!) v zgodovini SHS gotovo z zlatimi črkami zapisana.

Prvi jugoslovanski kralj se je takoj po svoji poroki pripejal na naš krasen Bled, kjer je užival svoje medene tedne. O-

biskal je tudi našo znano Ribnico, kjer se mu pokorni Ribničani poklonili 145 izdelkov suhe robe. Med temi je bila tudi krasna lesena — zibelka. Kolika čast za Ribnico, če bo prvi novorojenček kralja Aleksandra v tej zibelki ležal in jokal!

Nedavno smo poročali, kako učene, agilne in izborne SHS konzule imamo v Ameriki. Tudi v starem kraju niso brez takih. Mi moramo biti z našimi konzuli, hvala Bogu še zadovoljni, če prečitamo naslednje zanimivo vest, posebno iz nekega ljubljanskega lista. Ta notica se glasi sledeče:

"Naš konzul v Celovcu. O tem smo čuli že različne stvari, pa jih nismo mogli smatrati za točne in docela verjetne. Sedaj smo prejeli iz Celovca od zanesljive strani to-le avtentično poročilo: "To je res škandal, da so nam poslali takšnega gospoda. Resnično ne vem, ali nimajo sposobnejših ljudi, ali pa delajo tako v Belgradu s premislekom. V Celovcu bi naj bili poslali — in to smo tudi pričakovali — kot konzula Slovenca, ki tukajšnje razmere pozna in ki more sam govoriti z ljudstvom. Nemščino zna le slabo, slovenščine pa noče poznati. Znani so nam slučaj, da g. konzul ni hotel s Slovenci slovenski obvestiti, in da so morali govoriti nemški. — A ne samo to. Zgodilo se je tudi, da je Slovence, ko so začeli govoriti slovenski, podil iz pisarne z besedo "marš!" Od vsakega, ki prihaja v njegovo pisarno, zahteva, da stoji prednjim "habacht!" In če mu ni kaj pra — zgodi se to večkrat — že vtje svoj "marš". Trgovci in okodelci, ki so delali zanj, so si pripovedovali sami, da se jim je to zgodilo. Z njim noče imeti nikakšnega posla več. Zahteval je od njih tudi, da mu prinesejo račune v cirilici kakor da bi jo tukaj kdo poznal. Kar mu računajo, nikda noče dati; vedno manj." Tako naš investitelj. V Celovcu se takim maniram čudijo; mi nič. Zato pa tudi imajo tak "ugled" v inozemstvu."

15 ZAPOVEDI ZA HRANITEV ZDRAVJA

- Zrak.**
- 1) Drži se svežega zraka, kjer živiš in delaš.
 - 2) Nosi priprosto in lahko obleko; pretežka obleka posekuje potenje.
 - 3) Idi ob prostem času na izprehod.
 - 4) Imej v svoji spalnici vedno odprta okna.
 - 5) Dihaj globoko.
- Hrana.**
- 6) Ne vživaj hrane čezmerno.
 - 7) Ne vživaj preveč mesečnih jedi in jaje.
 - 8) Vživaj živila razne vrste.
 - 9) Vživaj jed polagoma in počasi.
- Navada.**
- 10) Navadi črevesje, da se bo najmanj enkrat na dan izčistilo.
 - 11) Stoj, sedi in hodi pokonci.
 - 12) Ne vživaj strupenih zdravil (drugs).
 - 13) Privadi se snažnosti in ogibaj se nalezljivih bolezni.
- Delavnost.**
- 14) Delaj trdo; ne pozabi pa pri tem na razvedrilo in počitek.
 - 15) Bodij vedno dobre volje; ogibaj se otožnosti.

Kam jadramo?

Kdo se ne spominja velikanškega navdušenja, ki je zavladalo po celi Sloveniji l. 1918.

po končani svetovni vojni za Srbe in za Srbijo? Ni ga bilo kotička v Sloveniji, kjer se ne bi bilo povelečevalo srbsko ime, kjer se ne bi slavile srbske zmage, ljudje se so navduševali za ujedinjenje ne le iz jeze in sovraštva do dotodanjih naših političnih tlačiteljev, ampak iz iskrene narodne zavesti in iz ljubezni do svobode, ki nam bi prinesla lepšo politično in gospodarsko bodočnost, ter nam omogočila vsestranski kulturni in socialni razmah.

Komaj slaba 4 leta so minula, toda kakšen velikanski razloček med l. 1918. in l. 1922! Kje je danes isto prvotno navdušenje? Kje je tista željno pričakovana svoboda?

Nam nasprotno čepisije trdi venomer da so to nenadno izpremembo zakrivili "klerikalci" s svojim "hujskanjem" in s svojimi "separatističnimi tendencami". Pametnim ljudem ni treba dopovedovati, kako naivna je ta trditev. Hlapca, ki se mu dobro godi, je silno težko ali pa nemogoče "nahujskati" proti njegovemu gospodarju. Ljudje imajo že sami toliko soli v glavi, da ne potrebujejo ne te ne one stranke, da bi jih poučevala, oziroma "hujskala", kdaj in kje jim je dobro in kdaj in kje in kaj jim ni prav. Čut nezadovoljnosti ne izvira iz hujskanja, ampak je posledica danih razmer, ki jih ljudje težko in neprijetno občutijo. Kdor pa obstoječe razmere le ugotavlja in jih kritizira, še zdavnaj ni hujskač, ampak vso težo odgovornosti nosi tisti, ki je neugodne razmere zakrivil.

Vse nezadovoljstvo, ki danes nedvomno prevladuje v miselnosti našega ljudstva, pa ni nihče drug zakrivil, kakor sedanjí nesposobni režim in sicer ravno centralistični režim. Niso krivi Srbi kot taki, kajti srbsko ljudstvo pod belgrajsko knuto mogoče še bolj trpi kakor Hrvatje in Slovenci, ampak tisti belgrajski izrodki in njihovi pomagali, ki so si prisvojili vso oblast v državi ne v blagor ljudstva, ampak večinoma v svoj prid.

Začelo se je čisto polagoma in nedolžno. Najprej pri armadi. Armada mora biti že po svojem ustroju več ali manj "centralistična", ker odloča in zapoveduje v njej le en vrhovni poveljnik. Ob enem je pa armada najmočnejša zaslomba in opora vsakega, torej tudi centralističnega režima. Nihče ni prav vedel, kako in kaj, ampak kar čez noč je bil proširjen srbski vojni zakon na celo kraljevino! A tudi če bi bil kdo poznal usodne posledice tega koraka, kaj bi bil mogel? Nič! Treba se je bilo udati in nič drugega, in ne samo udati, ampak še pozdravljati je bilo treba ta korak iz — vnanjepolitičnega oziroma.

Čelo centralizacije se je nadaljevalo pri financah. Brez denarja tudi belgrajski centralistični režim ni mogel živeti. V upanju na finančne zmožnosti belgrajskih odločilnih mož ni bilo tudi proti tej centralizaciji nobenega odločnega ugovora in ustanova finančnih delegatov, direktno podrejenih gospodu finančnemu ministru, je strla ves vpliv tedanjih "narodnih vlad", ki se brez denarnih sredstev seveda niti ganiti niso mogle.

Centralizacija armade, zlasti pa centralizacija je pomenila smrt pokrajinskih samouprav in narodnih vlad, ki so odslej le še životarila in izvrševale več ali manj le naredbe osrednje vlade v Belgradu. Kakor hitro so imeli v Belgradu v svojih rokah armado in denar, so postali oni edino odločujoč faktor v celi državi.

Pozneje je šlo lahko. Poleg delegata za finance so se prijaviteli delegati za trgovino, za ju-

vna dela i. t. d., tako da smo imeli povsod poleg (nominelnih) iz poverjenikov sestavljenih vlad še prave iz delegatov obstoječe, a le Belgradu pokoreče se "vlade," dokler ni centralna vlada z enim samim krepkim zamahom vsa poverjeništvna na kratko ukinila in razgnala. V razmeroma jako kratkem času je zavladala belgrajska centrala po vsi državi ne le indirektno preko armade in financ, ampak tudi nominelno.

Od prvega začetka uvajanja centralizma v našo notranjo upravo pa se začela tudi križeviti pot ljudskega trpljenja in ljudske nezadovoljnosti.

Naši vojaki so čez noč izgini-li doli v Albanijo. Prišla je zamenjava kron (1:4), kjer smo silno obogateli. Na mejo so prišli cariniki, češ, da naši srbskih carinskih predpisov ne poznajo. Trgovci in obrtniki so začeli čutiti doslednost centralne trgovske, finančne in davčne politike, kmetje pa so se veselili neprestano se menjajoč uvoznih in izvoznih prepovedi in dovoljenj. Skratka, začelo se je širiti splošno nezadovoljstvo, pa ne po krivdi kakih "klerikalnih hujskačev in separatistov", ampak po krivdi centralističnega režima. Ta in nihče drugi je kriv, da smo tam, kjer smo!

Edino, kar je centralizem "osvojenim" pokrajinašim še pustil, je bilo staro uradništvo. V najnovejšem času pa se je začel centralizem tudi že na tem polju uveljavljati. Na Hrvaškem, v Bosni in v Vojvodini so začeli razni belgrajski nekvalificiranci izpodrivati sicer že prej, sedaj pa je prišla tudi že Slovenija na vrsto. Začeli so v Sloveniji obstojati zdravstveni v resotu za narodno zdravje. odsek čegar prvi načelnik je bil dr. Oražen, drugi in zadnji pa dr. Krajec. Sedaj nam je belgrajska centrala kar na lepem postavila na to važno mesto človeka, ki ga Slovenija prav nič ne pozna, on pa Slovenije in njenih razmer ne! In ta naj vodi naše zdravstvo? Ljudje, stegnite kazalce, postavite jih na čelo navpik in delajte krožke po čelu!

Slični slučaj se je dogodil na državnem zdravilišču Topolščici. Danes vodi zavod naš človek — jutri pa že g. Savič! Ja, Topolščica je silno prijetno letovišče, mnogo lepše kakor kakšna "banja" v Metohiji...

Da ne pozabimo pri tej priliki omeniti brezprimerne šandala z nekdanjo okrajno bolniško blagajno. Ta zavod je bil avtonomen in denar so zbiral edino le slovenski delavci in delodajalci. To je bil torej v bistvu popolnoma privaten zavod in denar zavodova privatna last, oziroma last delavskih (večinoma slovenskih) članov blagajne, ki so svoje vodstvo volili. A kaj se zgodi? Ali ti ne pride centralist, ki o-ropa delavce najprej njihove volilne pravice in jim vzame potem še njihov privatni denar in ga prenese v zagrebško banko, odkoder bo seveda kmalu romal v Belgrad? Če se je že hotel pokazati hvaležnega Slovenski banki v Zagrebu, bi bil denar vseeno lahko pustil v Ljubljani, vsaj ima ta zavod tudi v Ljubljani filijalko. A niti tega ne! Čast in slava mu! Z denarjem privatnega slovenskega zavoda pa danes razpolagajo razni Bukšegi, jutri bodo pa o njem odločali kakšni Milivojeviči, ki sploh ne bodo vedeli, da je nekje tam na severu tudi pokrajina nekdanje zvana Slovenija, danes pa razkšana v mariborsko in ljubljansko "oblast", kjer vladajo vedliki župani. Tisti čas pa, ko tudi šefi naše uprave ne bodo več iz našega naroda, si lahko izračunamo na prste.

Tako ginejo kos za kosom slovenske narodne samouprav-

ne pravice. Lepega dne ne ostane več niti ena. Takrat bodo morebiti spregledali tisti, ki so danes še slepi, a bo že prepozno. "Slovenec."

OD MRTVIH VSTAL.

Julij Velginton, farmar v Indiji, je napravil večjo gostijo, na kateri so se gostje prav dobro zabavali. Končala se je o polnoči. — Ko drugo jutro ne vstane ob navadni uri, ga hoče žena poklicati. Pa groza! Mož je mrzel in trd. Poklicani zdravnik konstatira, da je mrtev. Komaj sprosi žena, da prelože prekop za dva dni. — Pri pogrebu se splašijo konji in krsta, v kateri je ležal mož, pade na tla. Ko jo hočejo vzdigniti, zaslišijo navzoči z grozo in strahom iz nje besede: "Za božjo voljo, odprite mi!" — Odpro in mož se vzdigne s težavo iz rake — živ. V par urah se toliko pokrepeča, da more pripovedovati: "Zaspal sem šele po polnoči. Ko se vzdramim, je bilo ravno pet. Hotel sem vstati, pa nisem mogel. Niti ganiti nisem mogel nobenega uda; tudi oči nisem mogel odpreti. Zato je bil moj posluš tem natančnejši. V začetku sem mislil, da nisem še popolnoma vzbujen. Ko me pa hoče žena vzdramiti, imel me je krč v svoji oblasti. Poskušal sem z nadčloveško silo da se mu otmem, toda brez uspeha. Kakor, da leži mora na meni, tudi prst se mi ni ganil. Moje misli so bile jasne, kot še nikdar. Vendar nisem imel nobenega strahu, dokler ni izjavil zdravnik, da sem mrtev. Ves čas sem še mislil, da dobim oblast nad krčem in svojimi udi. Ko bi bil kdo izstrelil pištolo v sobi, odrgel bi bil gotovo vso težo in moro raz sebe; tako pa sem vedel, da me bodo pokopali živega. Toda, ali sem bil res živ? Ta misel me je prešinila, kakor blisk. Morda sem pa resno umrl in to moje stanje, je stanje človekovo po smrti! Ali morejo mrtveci slišati, kakor slišim jaz? Ali tudi možgani mrtveca še delujejo? Na ta vprašanja, si nisem mogel odgovoriti. Slišal sem vse, kar se je godilo okrog mene, celo svečani govor, predno so me zabili v rakev. Ko so se splašili konji in so začeli ljudje strahu vpiti, prevzel je tudi mene strah kakor druge in drugikat. Ko je padla rakev na tla in sem se pretresel, so se mi odprle oči; začel sem preživati jezik in v tem trenutku sem mogel zavpiti..."

DAMASKOVA KLINJA.

Izraz "Damaskova klinja" izvira iz imena mesta Damask, v Siriji, za časa ko so kizarji prinesli seboj svoje znamenite sablje, ki so bile izredno močne in trpežne in so bile krasno izdelane. To slavno orožje je bilo še posebno poznano vsled izvrstno dobre ostrinje, ali klinje s katero se je lahko presekalo železo ali pa najfinejšo svilnato v zraku plavajoče blago. Mnogo let se je skušalo, da bi se napravile ponaredbe, ki se pa niso posrečile, dokler ni tega preiskal general Annosoff še v prvi polovici 19tega stoletja in takrat se je njemu posrečilo v njegove delavnice ponarediti prav enako ostrinjo v Uralskem govorju. Ko pa je leta 1851. Annosoff umrl, vsi njegovi nasledniki niso zmogli napraviti prave nadaljne ponaredbe te klinje, katero se je v teh časih toliko slavilo. Zmožnosti raznih drugih idealnih tovarnarjev so producirali razne enako slavne in važne stvari. Trimerjevo grenko vino je eno najboljših zdravil za želodčne nerednosti. Zadnjih 32 let je ostalo vedno neprekosljivo, kot za slab tek do jedil, zaprtnico, pline, glavobol, splošne oslabelosti, i. t. d. Vaš lekarnar ali trgovec z zdravili ga ima v svoji zalogi za vas. (Adv.)

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

— **Smrtna kosa.** Dne 4. avg. ob pol 3. uri zjutraj je umrla v Dev. Mar. v Polju gospa Franja Dimnik-Porenta, soproga g. Jakoba Dimnika, posestnika in bivšega župana pri Dev. Mar. v Polju.

— **Vransko.** V petek, dne 11 avg. je tukaj umrla po dolgi, mučni a boguvdano prenašani bolezni previdena s sv. zakramenti, soproga tukajšnjega upravnika pošte in posestnica gospa Terezija Kladnik, roj. Sumah. Bila je daleč na okoli vzor žene in matere. Z njo je prenehalo biti najplemenitejše srce našega trga, ljubljeno in čislano od vseh, ki so ga poznali.

— **Utonil je v malem potoku** pri "Rdečem križu" na Dolenjski cesti v Ljubljani nad 90 letni starček, ki je bil znan pod imenom Tine. Pokojni je bil daleč naokoli znan po svojem petju po gostilnah.

— **Umrl je v Leonišču g. Hrovat Kašper,** učitelj v Sostanju.

— **Kruh zopet dražji.** Zadruga pekov naznanja kupujočemu občinstvu, da bodo ljubljanske pekarne počeni s ponedeljkom, dne 7. avg. prodajale beli kruh po 26, črni, rženi kruh pa po 22 K kilogram.

— **Podražitev sladkorja.** 5. avg. so podražili ljubljanski trgovci sladkor od 82 na 84 kron kilogram.

— **Iz Cerknice poročajo:** Tukaj imamo obmejno stražo, sestavljeno iz samih ruskih kapetanov, grofov in baronov, katere se vidi pogosto totalno pijane, vsiljive, rabijatne. V takem stanju se pretepajo kar z velikimi kamni. Sliši se tukaj redno o velikih zaplenbah tobaka, a kam oddajajo zaplenjeni tobak, ni nobenemu znano, znani pa so slučajji, ko se je zaplenjeni tobak prodajal raznim tihotapcem in prijateljem. Čudno se nam zdi, da gospod poveljnik Boštjančič o tem nič ne ve ali hoče vedeti. Dobro bi bilo, če bi bila carinarnica na Rakeku tako prijazna in poslala vsak teden natančen izkaz o oddaji zaplenjenega tobaka na občino Cerknica, ker ljudstvo natančno ve o zaplenjenem tobaku, a o oddaji nič. Gospod Boštjančič se pa naproša, da že enkrat nauči svojo četo kje je meja, in da se obnaša napram ženskam bolj dostojno, sicer bomo delovanje njegove čete malo bolj osvetili.

— **Fašistovsko nasilje nad franciškani.** Nedavno je ponoči vdrl 5 maskiranih ljudi, ki so bili oboroženi z revolverji, v samostan očetov franciškancev v Nerezini v Istri. Zbudili so jih in jih nato pričeli mučiti na najrazličnejše načine in zahtevali končno, da morajo takoj zapustiti kraj in se izseliti. Drugi dan so prejeli anonimen brzojav, da morajo v teku 24 ur zapustiti samostan, če ne store tega da jih bodo pobili. Popoldne istega dne je prišla v samostan uradna sodnijska komisija in predložila očetom v podpis izjavo, da so se izselili prostovoljno. Čez par dni je prišla ponovno komisija iz Lošinja in popisala ves inventar, nakar so morali franciškani oditi. Naše ljudstvo je vsled tega izgubilo zadnjo cerkev, v kateri se je vršila služba božja v slovanskem jeziku. Razumljivo je, da je med ljudstvom ta dogodek izzval veliko ogorčenje in ljudje s strahom gledajo na svojo bodočnost.

— **Maribor v nevarnosti.** Dne 5. avg. se je šele zvedelo v javnosti, da bi petkov neznan požar za carinskim skladiščem v Meljah kmalu spremenil Maribor v drugi Bitolj. Sedaj je tudi razumljivo, zakaj je vo-

jaštvo hitelo z veliko nervoznostjo gasit goreče odpadke na njivi a carinskim skladiščem. Tam se namreč nahaja več vagonov artilerijske in druge municije. Ze takoj po prevratu je občinstvo zahtevalo, naj se tam shranjena municija odstrani, vojaška nprava pa je kljub opozorilu navozila še drugo municijo. Skladišče je bilo le deloma pokrito. Ze ob požaru v bližini se nahajajočega Franzevega paronlina je bila vojaška oblast ponovno opozorjena na veliko nevarnost tega skladišča. Doseglo se je, da so od 32 vagonov municije odpeljali proč 12 vagonov, vendar pa tako nemarno, da so bile že med vožnjo iz Maribora v Rače iz vagonov odstranjene plombe. V kratkem pa se opet pričakuje nova dobava municije. Ako bi petkov požar izbruhnil nekoliko pozneje in ostal neopažen, bi bila katastrofa za ves Maribor neizogibna.

— **Lendava ostane pri Jugoslaviji.** Te dni j bila pri pokrajinski vladi deputacija iz Dolenje Lendave, sestojča iz gg. Pavla Horvata, Jožefa Oslaja, Jožefa Klara, Davorina Grušovnjaka, Jožefa Gедера, Ivana Bojniča, Matije Gabora, dr. Vogrinčiča ter Luke Medena, da izve, je li resnica, da namerava razmejivna komisija prisoditi Lendavo z 20 okoliškimi občinami Madjarski. Deputacijo je sprejel g. pokrajinski namestnik Ivan Hribar, kateri je izjavil, da meja ostane taka, kakor je določena po trianonski pogodbi, da torej Lendava na vsak način ostane pri Jugoslaviji.

— **Škocjan pri Mokronogu.** Tekom dveh tednov je zadela našo okolico velika nesreča: Dne 23. jul. je v Zagradu požar uničil trem posestnikom vse imetje. Dne 8. avg. pa je ob 5. uri popoldan nenadoma nastal ogenj na Hrvaškem brodu, ki je osmim posestnikom upepelil vsa gospodarska poslopja in živč. Zgorelo je tudi par konj in nekaj goved. Škoda je ogromna. Zavarovani so bili malenkostne svote; zato je pomoč tem nujnejša.

— **Vprašanje konkordata.** — Belgrad, 7. avg. Danes se je v zunanjem ministrtvu vršila seja komisije za konkordat. Sejo je otvoril minister za vere dr. Bauer. Komisija se je nato konstituirala in je bil izvoljen za predsednika Gjurčić, za podpredsednika dr. Angljelinovič, za tajnika Anič. Komisija bo proučila ves material, ki je na razpolago nato pa bo stopila v direktna pogajanja z Vatikanom. Sklenilo se je, da se zahteva, da se uvede v celi Jugoslaviji slovanska liturgija. Kakor znano, je bila v konkordatu s Srbijo iz leta 1914 slovanska liturgija dovoljena za srbsko ozemlje.

— **Spomenico hrvatskih katoliških škofov** na ministrtvo prosvete so objavili v francoskem jeziku zelo razširjeni francoski listi, n. pr. "La Croix" v Parizu in "Le Devin" v Montrealu v Kanadi pod naslovom "La situation religieuse en Jugoslavie" (verski položaj v Jugoslaviji). Tu se navajajo vse nepravilike, pod katerimi trpe zlasti Hrvati in Slovenci v verskem oziru, in orisan je tudi točno naš politični položaj. Tako bo ves kulturni svet točno obveščen zlasti o zapostavljanju katoliškega hrvatskega in slovenskega ljudstva narpom pravoslavnemu prebivalstvu. Izvlečke iz spomenice pa so objavili zelo številni evropski in ameriški časniki.

— **Kralj in kraljica v Ljubljani.** 7. avg. popoldne sta se kralj Aleksander I. in kraljica Marija

pripeljala v Ljubljano, ter sta prisostvovala telovadbi vojaške in dijaške skupine vsesokolskega zleta. S kraljevo dvojico sta se nahajala v loži minis. zunanjih del. dr. Ninčič in pokrajinski namestnik Ivan Hribar. Kralj in kraljica, ki sta bila od občinstva navdušeno pozdravljena, sta prisostvovala telovadbi 360 dijakinj in 220 dijakov ter 2400 vojakov pod poveljstvom majorja Milivojeviča. Potem ko so vojaki po nastopu defilirali mimo kraljeve lože, sta se kralj in kraljica med prisrčnimi ovacijami občinstva zopet odpeljala.

— **Zalitev kraljice Marije.** Delomrzna Ivana Rabič je 23. junija letos z zelo grdimi besedami v družbi vojakov pogranične čete žalila v Mojstrani kraljico Marijo. Vojak Cerkevjakov je Rabičeve nato oklofotal in jo izročil orožnikom. Deželno sodišče je Rabičevi zato prisodilo 1 leto zapora.

— **Kako se sedaj odpuščajo vojaki.** Mostarska "Narodna Sloboda" poroča, da so nekdanji dobili vojaki, kadar so bili odpuščeni in če niso imeli svoje obleke, vojaško uniformo, obujalo in dovolj hrane za potovanje. Drugič pa sedaj. Ivan Ivankovič iz Bukova, mostarsko okrožje, je služil v Skoplju. 22. julija je bil odpuščen in je prišel v Mostar v popolnoma raztrgani obleki, ki si jo je moral kupiti sam. Bil je popolnoma bos in so mu vsled dolgega potovanja noge popolnoma otekle in izranile, tako da ni mogel skoraj hoditi. Za najmanj pet dni trajajoče potovanje je dobil dva hlečka kruha.

— **V franciškanski provinci** sv. Križa za Slovenijo so se izvršile sledeče izpremembe: Ljubljana: P. Regelat Čebuli, gvardijan, P. Hugelin Sattin, vikarij, P. Rupert Schlaž, kaplan. Novomesto: P. Adolf Čadež, gvardijan, P. Krizostom Sekovanič, prefekt. Kamnik: P. Vincencij Kunstelj, gim. profesor, P. Mihael Pribožič, katehet. Nazaret: P. Hubert Marovt, vikarij, P. Kajetan Kogej, učitelj novincev, P. Odilo Hajšek. Maribor: P. Matej Vidnar, gvardijan. Sv. Trojica: P. Ciril Bračko, župnik, P. Lambert Ramšak. Brezje: P. Emerik Landergott in Maks Breljih. Nova Stifca: P. Severin Fabiani. Gorica: P. Kerubin Begelj.

— **Jubilej 40-letnice mašništva** je obhajal dne 6. avg. čisto na tihem generalni vikar in stolni prošt ljubljanski g. Andrej Kalan. Pred kratkim je bilo javljeno, da je bil v priznanje za sluz za čebelarstvo odlikovan z redom Sv. Save III. stopinje. To je pač le majhen del njegovih izrednih zaslug, ki si jih je stekel tekom svojega dolgoletnega delovanja na verskem, političnem, gospodarskem, kulturnem in karitativnem polju.

— **Povratak dr. Šušteršiča v domovino.** Pod tem naslovom piše "Slovenski Narod": "Kakor nam poročajo z avtoritativne strani, se vrne dr. Ivan Šušteršič še koncem tega meseca v domovino. V rokah ima že vse potrebne dokumente za povratak." —

— **Cerkveni tatovi.** Na Notranjskem se z vadmjem času zelo množe tatvine. Gotovo je vmes tržaška brezposelna mularija. Dne 29. julija so tatovi okradli cerkev na Premu. Tat je zlezal skozi okno v cerkev, odprl vrata in odnesli so monštranco s hostij, vred, ciborij, hostije so raztresli na oltarju, in dva keliha. Škoda je zelo velika. Otatovih ni sledu.

— **Nečuvven socialen škandal.** Dne 6. avg. so našli v Mariboru ob cest. jarku ob kamniški cesti skoro umirajočo žensko Amalijo Strgar. Pred kakimi štirimi meseci so jo iz Gradca

poslali v Maribor, kjer je bila sprejeta v bolnico, ker je bila bolna na želodnem raku in u-netju prsne mre. V zadnjem času pa so jo odpustili iz bolnice, češ, da za take neozdravljive bolnike ni prostora v bolnici. Brez sredstev in brez pomoči je sinoči ob šesti uri obležala v jarku, ob njej se je zbralo veliko ljudi, a niti enega ni bilo med njimi, ki bi ji hotel pomagati. Policija je spraševala, kam naj jo spravi, ali v bolnico, kjer je niso hoteli sprejeti, ali v zapor. Ob 10. uri je žena še vedno ležala na cesti.

— **Samomor.** V Dolenji vasi se je ustrelil 11. avg. ob 4. zjutraj trgovec Anton Klun. Pred zrcalom natančno namerjen cilj iz težkega revolverja je strašno razmesaril samomorilčevo glavo. Možgani so ležali po sobi in po zrcalu, ki je bilo vse kravo. Pred samomorom je nesrečnik še napravil svojo oporoko. Bil je vdovec in gmotno prav dobro situiran. Kaj ga je gnalo v smrt, ni točno znano, baje ponesrečena snubitev.

— **Samomor.** Pod tovarni vlak se je vrgel v nedeljo, 6. avg. ob pol 5. uri zjutraj v Carinjah, med postajama Poljčane in Ponikva na juž. žel. 65 letni Janez Gorjup, p. d. Bagaš, prevžitar iz Požanskegorice, občine Sladke gore. Svoja zeta, s katerim sta živela v razprtiji, odkar je prišel k hiši, j v soboto popoldne čakal s k lom na potu in ga napadel. Zt se je starega obranil. Zver je oče prenesel vse svoje ro v kočjo svoje prilježnice in tem zažgal domačo kočjo, ki j pogorela do tal. Zjutraj je šel pod vlak. Ljudje sodijo: "Kakšno življenje, taka smrt!"

— **Umrl je v Ihanu** ri Domžalah gostilničar in posestnik A. Breznik v starosti 69 let. Pokojnik je bil oče gim. prof. č. g. dr. Ant. Breznik v St. Vidu. Blagemu rajniku setila večna luč! — Na Rodici pri Domžalah je dne 1. avgusta umrl posestnik g. Franc Babrič. R. I. P.

— **Samomor** Dne 3. avgusta se je vrgel od vlak 74 letni Stefan Fride doma iz Rogozne pri Sv. Miklavžu. Nekateri trdijo, da je vzrok temu samomoru odpst iz službe, drugi pa, da ga je privedlo do tega znanje z nekaterimi ženskami.

— **Detonar v Srednjih Gameljnih** V Srednjih Gameljnih se je pred dnevi pričelo govoriti, da je Ana Tacar prikrila svojega novorojenčka. Orožniški narednik Anton. Potočnik iz St. Vija je odredil najtočnejše poizvedbe, katere je izvedel skupn z narednikom Stefanom Bučičem. Ugotovila sta sledeči dejanski stan: Dne 29. julija je Ana Tacar povila hčerko, o kateri je trdila, da je bila mrtva. Pripovedovala je bajko, da je nesla dete v Savo, toda ugotovilo se je, da je otroka zakopala v sadnem vrtu. Otroka so izkopali in prenesli v mrtvašnico v Šmartnem pod Šmarno goro. Orožniki so aretirali Ano Tacar in njeno mater T. leno, ki je nujno osumljena, da je pomagala pokopati novorojeno dete.

— **Novi petrolejski izviri in rudniki.**

"Jugoslovanski Lloyd" poroča da je neka inozemska ekspedicija našla v Hrvatski in Sloveniji nekoliko novih petrolejskih izvirov in rudnikov premoga ter železa. Kakor doznava omenjeni list, se bo v kratkem pričelo s pripravami za eksploatacijo teh rudnikov,

— **Zastave, bandere, regalije in zlate znake za društva ter člane K. S. K. J.**

EMIL BACHMAN
izdeluje
2107 S. Hamlin Ave.
Chicago, Ill.

Pozor krajevna društva K. S. K. J. Jdnote!

V vašo lastno korist vas opozarjamo na sledečo važno stvar:

Ali ni boljše ime denar tudi varno naložen po 5 odstot, 5½ odstot, 6 odstot in še več odstot. obresti, kakor samo po 3 odst, ali 4 odstot? Razlika pri tem na leto je velika. Ak imate torej le par sto dol. društve, nega denarja na zpolago, naložite ga v zanesljive mestne, okrajne in državne bonde, ki Vam donajajo več obresti. V slučaju nujnosti, bonde lahko vedno prodate.

Mi imamo na prodaj raznovrstne bonde in vrednostne papirje. Goro vse bonde, katere lastuje K. S. K. J. smo tej pod organizaciji mi prodali. Delujemo pošteno in solidno. Pišite nam v slovenskem jeziku za pojasnilo.

A. C. ALLYN & Co.

71 W. MONROE ST., CHICAGO, ILL.

DOJAČA ZDRAVILA.

Začnebe in zeliščna zdravila, ktera priporoča Msgr. Knepp v knjigi "Domači zdravnik". imam vedno v zalozbi. Pišite po brezplačni cenik, katerem je nakratko popisana vsaka rastlina, za kaj se rabi.

Math. Pezdur
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

PRISELJEVANJE IZ STAREGA KRAJA V AMERIKO

je bilo 1. julija t. l. odprto

Pišite meni da Vam naredim pravilne in dobre prošnje. Če oseba ne pride povrnem denar.

Ne odlašajte da ne bo kvota zopet izčrpana.
MATIJA SKENDER
javni notar
za Ameriko in stari kraj
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

THE DOLLAR SAVINGS BANK

BRIDGEPORT, OHIO.

Glavnica \$50,000.00

Prebitok \$50,000.00.

Pod nadzorstvom države Ohio, ki je tudi naša vlagateljica. Plačujemo po 4 odstotkov obresti pri hranilnih vlogah.

Posebno pozornost dajemo inozemskemu oddelku.

Bodite previdni z denarjem!

Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vesice večje množine denarja med ljudstvom delaju špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji aljudni in hitri postrežbi.



Mi plačujemo na hranilno ulogo

po 3 odst.

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Zdrženih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bomo prevzeli Brezveštini meštariji nastavljenje sovraž kretnih vplačil ce se, ker se hoteče obdržati z največjostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam ji bomo shranili brezplačno

THE JOLIET NATIONAL BANK

JOLIET, ILLINOIS

Kapital \$150,000.00

Prebitok \$360,000.00

Največja slovenska banka v Ameriki

Denar v stari kraj

Pošiljamo denar v vse kraje v stari domovini, v vsa mesta in v vsako vas, najhitrejšje, najsigurnejše in po najnižjih cenah ter brez v sakega odbitka.

Prodajamo šifkarte za vse parobrode preko Oceana in Jadranskega morja.

Nabavljamo potna dovoljenja (pose) za potnike v domovino in iz domovine v Ameriko.

Naša banka je pod državno kontrolo

Pišite za pojasnila v slovenskem jeziku na

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 WEST 23 STREET.

NEW YORK, N. Y.

Glavnica \$100,000.00.

Rez. fond \$30,000.00

Francois Coppee:

Luidor.

(Prevel A. D.)

Ko je Lucian de Hem videl, da so mu bankirjeve grabljice iztrgale poslednji bankovec za sto frankov, in ko je vstal iz zaletne mize, kjer je baš izgubil ostanke svojega neznanega imetja, zbranega za to zadnji bitko, je začutil kot omotico in je menil, da se bo zgrudil.

Z zmedenjo glavo i s klecavimi nogami je šel ter se vrgel na široko usnjato klop ki je bila pritrjena vseokoli izbane za igro. Nekaj minut je topo buljil v tajno kvartopirnico, kjer je bil zafrečkal najlepša leta svoje mladosti spoznal glave igralcev, jarko osvetljene po treh senčilih, poslušal lahno drgnjenje zlata po preprogi, mislil na to, da je uničen in izgubljen, se spomnil, da ima doma v predalu omare škatlo pistol; potem pa je ves upeljan globoko zaspal.

Ko se je predramil, se je ozrl na stensko uro ter ugotovil, da je spal jedva pol ure, in začutil potrebo, vdihavati nočni zrak. Kazalec na uri sta kazala tri četrt na polnoč. Med tem ko je vstajal in se preotajal se je Lucian domislil, da je božični večer in po ironični igri spomina se je videl nenkrat kot čisto majhno dete, ki nastavlja svoje čevlje v kolen, preden gre spat.

V tem trenutku se je stari Dronski — stalen gost v kvartavnici — približal Lucianu in zašepetal par besedi v svoje umazena, sive brke:

“Presodite mi no petak, gospod. Ze dva dni se nisem ganil iz kluba, in v teh dveh dneh se ni prišla sedemnajstica vun... Zasmehujte me, če hočete; ampak roko bi si dal odrezati, da pride zdaj točno o polnoči številka na dan.”

Lucian de Hem je skomizgnil; niti pet frankov ni več imel. Krenil je v predizbo, vzal klobuk in kožuh ter odšel nizdol po stopnišču naglo kakor ljudje, ki jih trese mrzlica.

Od štirih, odkar je bil Lucian zatvorjen v igralnici je bil snež zapadel obiloma, in ulica — precej ozka in z visokimi hišami obzidana ulica v pariškem središču — je bila povsem bela. Na vedrem, temnomodrem nebu so se iskriale mrzle zvezde.

Obrani igrač je drgetal pod svojim kromom in je jel korakati; v duhu so mu vsevilj rojile obupne misli in sanjaril je bolj nego kdaj o škatljici pistol, ki ga je čakala v predalu njegove omare; toda po nekoliko korakih je mahoma obstal pred turbinnim prizorom.

Na kameniti klopi, ki se je nahajala po nekdanji šegi ob velikanskih vratih nekega hotela, je sedela v snegu šest ali sedem letna deklica, jedva oblečena v črno razcepano krilo. Tu je bila zadremala navzlic okrutnemu mrazu; videti je bila grozno trdna in pobita; in njena uboga glaviča in ljubkarina sta se bili kakor grudili v kot ob zidu ter počivali na ledenem kamnu. Eno od copat, v katere je bilo dete obuto še je bila snela z noge, ki je visela, in ležala zlokobno pred njo.

Nemogočno je Lucian segel z roko v telovnikov žep; a spomnil se je, da se pred trenutkom ni mogel v njem najti niti poznane dvajsetice in da ni mogel dati napitnine draščevnemu postrežniku. Toda guan po prirojenem načrtu usmiljenja se je približal deklici in jo je nameraval morda odnesti v naročju ter ji dati prenočišča, kar je v brezpetniku, padlem na sneg ugledal nekaj svetlega. Sklonil se je. Bil je zlatnik za 20 frankov!

Usmiljena oseba, gotovo ženska, je prišla mimo, in božični noči opazila to obuvalec

pred spečo deklico in, spomnivši se genjive legende, nevoljivo izpustila sijajno miloščino iz roke, da bi sirotica ohranila vkljub svoji nesreči nekaj za upanja in nekoliko nade v dobroto božje previdnosti.

Zlatnik to je pomenilo več dni pokoja in bogastva za beračico; in Lucian je bil ravno namonjen predramiti jo, da bi ji to povedal, ko je zasilil blizu svojega nšesa kakor v omami glas — glas starega Dronskega z njegovim zateglim in šlekedravnim poudarkom — ki je mrmral prav potihem te-le besede:

“Za dva dni se nisem ganil iz kluba, in v teh dveh dneh se ni prišla sedemnajstica vun... Roko bi si dal odrezati, da pride zdajzdaj točno o polnoči številka na dan.”

Tedaj je ta triindvajsetletnik, ki je izhajal iz plemena poštenjakov, spočel grozno misel; prevzela ga je blazna posastna želja. S pogledom se je prepričal, da je popolnoma sam v zapuščeni ulici pripognil kolene, previdno iztegnil svojo drhtečo dlan ter ukral cekin iz sezone copate! Potlej se je spustil v divji dir proti igralnici, planil v par skokih na vrh stopnišča, sunil s pestjo opažena vrata, vstopil v proketo dvorano baš v trenutku, ko je stenska ura jela biti polnoč, položil zlati denar na zeleno preprogo in zavpil:

“Vse ‘na sedemnajstico!’ Sedemnajstica je dobila. Lucian je porinil vseh šestintrideset ludorjev na rdečo. Rdeča je zadela.

Pustil je dvainsedemdeset lujev na isti barvi. Rdeča je prišla vnovič ven. Napravil je ‘paroli’ še dvakrat, trikrat, vselej z isto srečo. Sedaj je imel pred sabo kup zlata in bankovcev. Vsi slučajji so se obnesli. Bila je nečuvana, nadnaravna sreča. Očlovek bi bil dejal, da je slonokoščena kroglica, skakajoča po predekih rulete magnetizirana po pogledu tega igrača in se mu pokorava. Stavil je blizu deset potov in dobil vse borne novčanice po tisoč frankov, svoje zadnje imetje, ki jih je izgubil v začetku večera. Kazalo je, da bo vsak čas dosegel in še celo prekosil pododovano glavnico, katero je bil potrošil v tako malo letih, in si zopet pripravil premoženje. S tako naglico se je spustil v igro, da ni utegnil odložiti svojega težkega kožuha; že je natlačil velike žepce z zvežnji bankovcev in s stebrički zlatov; in ko ni več vedel, ka mbi koplčil svoj dobitok, je zdaj basal z drobižem in papirjem notranje in vnanje žepce svojega sukujčiča, žepce svojega telovnika in svojih hlač, tobačnic robec, vse kar je lahko služilo za šrambo. In igral je vedno, in vedno dobival, kakor blaznež! kakor pijanec! in metal je prgišča lujev na igravno ploščo tjavendan z gotovostjo in s prezirom!

Samo imel je kakor razbeljeno železo v srcu in mislil je edino na mlado-prosjakinjo spečo v snegu, na dete, katero je bil okral.

Ona je še vedno na istem mestu! Zatrčno mora biti še tam! Precej... da, kadar odbije ena ura... to prisegam!... odidem odhod, pojdem ponjo in kar spečo jo odnesem v naročju na svoj dom, in vzgojil jo bom, ji dal do to, jo ljubil kot svojo hčer in zmeraj zupreraj bom skribeš zanjo!”

Ali ura je odbila eno, pa četrti pa polu dveh, in tri četrti... in Lucian je še vedno sedel za peklesko mizo. Naposled je eno minuto pred dvema voditelj igre mahoma vstal in izpregovoril na glas:

“Banka je obrana, gospoda dovolj za danes!” Sirovo je odpahnil lice, ki so

so gnetili okoli njega in ga gledali z nevošljivim občudovanjem, hlastno odšel, zdiral po stopnicah in tekol do kamenite klopi. Oddalec je v svitu plinove svetilnice zagledal deklico. “Hvala Bogu! je vzkliknil. Še je tankaj.”

Približal se ji je, jo zgrabil za roko: “Oh, kako jo zebe! Uboga punčka!”

Prijel jo je pod pazduho in jo vzdignil, da bi jo odnesel. Glava pa ji je omahnila vznak, ne da bi se bilo dekletce predramilo:

“Kako človek spi v teh letih!”

Prišel si jo je na prsi, da bi jo ogrel. Ker pa se ga je hotila nejasna bojazen jo je hotel poljubiti na oči, da bi jo zbudil iz težkega spanja.

Tačas pa je z grozo zapazil, da so bile otroku trepalnice priprte in da so se napol videle izpod njih steklene, ugasle, negibne zenice. Strašna slutnja je Lucianu prešinila možgane in svoja usta je položil tik ob dekletova usta: nobenega diha ni bilo iz njih.

Dočim je Lucian z luidorjem, ukradenim tej prosjačici, dobival v igri celo imetje, je bilo dete brez pristreja umrlo, zmrznilo!

Ker ga je stiskala v grlu najstrahovitejša tesnoba, je hotel Lucian zakričati... in v sled tega nabora se je predramil iz svoje more na klopčici v krožku kjer je bil zaspal tik pred polnočjo. Postrežnik benice, ki je odhajal poslednji proti petim zjutraj, ga je pustil v miru iz usmiljenja do oskubnega igrača.

Meglina decemberska zarja je bledila šipe v oknih. Lucian je stopil na plano, zastavil svojo uro, se okopal, zajtrkoval ter odšel v pisarno za novačenje, kjer je podpisal prostovoljni vstop v prvi polk afriških lovcev.

Danes je Lucian de Hem poročnik; drugih dohodkov ni na razen svoje plače, vendar se ravno sprota, ker je jako reden časnik in se nikdar ne dotakne kvarte. Podoba je celo, da mu je možno nekaj prihraniti; zakaj oni dan ga je eden njegovih tovarišev, kateri je šel za njim na par korakov razdalje po strmi ulici, videl dati vbojajme majhni španki speči pod vrati; bil je tako brezobziren, da je pogledal, kaj je Lucian podaril ubožici. Radovednež je bil jako zavzet nad velikodušnostjo siromašnega poročnika.

Lucian de Hem je bil del zlatnik deklici v dlan.

Zabavni kotichek.

DVA NOVA KUPLETA.

I. Učeni Mihec.

Uglasbil Anton Grum. Čujte, oj gospoda vi, Kaj po svetu se godi. Zlasti si zapomnite, Kaj vaš Mihec skusil je: Je že dolgih sedem let, Kar podal sem se po svet” Bil sem že prav majhen mož, Pa le moder skoz in skoz.

Tisto noč, ko mati me Miheca porodila je, Stori se je osel mlad, Moj ta pravi “komerad.”

Rada sva imela se, A B C učila se; On se “ia” nauči, Jaz pa drugih več stvari.

Očka so pa rekli mi: To me srčno veseli, Da se pridno zdaj učis In si pamet pridobis.

Skoda bila bi za te, Če doma bi trdil se, Na vseh straneh in na vse, Bos postal se doktor mi.

Jaz pa se poprime zdaj; Da učen bi bil kedaj, Dvajset let se nisem štel, Znal sem A B C že cel.

Lepo me oblečejo, Za slovo mi spečejo Še potico mamica, Rožo da mi sestrica.

Sestra moja Ursula Zalostno je plakala, Osel naš pa kimal je, Ko po svet’ podal sem se.

Na Dunaju pa osem dni Živel jaz sem brez skrbi, Hudo zejo sem gasil In še srajeo sem zapil.

Dam sem pisal po ham-ham, Listek nesel pa kar sam K svoji ljubi mamici — Hodil celih šest sem dni.

Z Rajbence pa kar na pot Prišli znanci so naprot, Uganili so vsi tako: Da učen sem premočno.

Z Dunaja so pa pisal, Naj bi me doma držal, Da modrost bi se učil, Ki sem tankaj jo zapil.

Zdaj pa Mihec spet sem prost, Z oslom hodim vsak dan v gozd; Kaj mi mar učnost, Saj sem doktor vse modrost.

II. To zares užitek ni!

(Zložil Lipoglavski. Uglasbil Anton Grum.) Imáš čevlje luknjaste, Hlače pa raztrgane, V mrli vodi če stojis In se močno prehladiš, Da ne moreš dihati, Si prin-oran kihati: Če sa to pripeti, To zares užitek ni!

Če za vince dmarja ni, Zejo imaš pa za tri; Ozki čevlji na nogah, Trdi žulji na rokah; Kaj pomaga če si grof, Če pa imaš velik krof: Če se to ti pripeti, To zares užitek ni! Nimaš ključa od veže, Pozna ura pa je že; Če napraviš direndaj, Da te prime policaj In ko k ženi pribetiš, Pa še slabše naletiš: Če se to ti pripeti, To zares užitek ni!

Eksekutor če veli: Davke moraš plačati! Če se dva pripravata, Polčeta in bijeta, Ti pa, ker ju le miriš, Par klofut v dar dobiš: Če se to ti pripeti, To zares užitek ni! Opomba: Partituro, ali note teh izvernih kupletov ima uredništvo “Glasila” na rokah. Pevskim in dramski družtvom jih posodimo na željo in doposljemo brezplačno.

AMERIŠKI VIZUM NA POTNIH LISTIH.

Potni listi inozemcev, prihajajočih v Združene države, morajo biti vizirani po ameriškem konzularnem zastopstvu v oni državi in v onem konzularnem distriktu, od koder imejtelj potnega lista začne potovati z namenom, da pride v Združene države. Ameriški konzulati imajo navodila, da ne smejo dovoliti vizuma onim inozemcem, ki niso domačini v delokrogu dotičnega konzulata, razum ako so bili nastanjeni v tem konzularnem distriktu vsaj leto dni.

Izjema v tem pogledu velja glede oseb, prihajajočih iz sovjetske Rusije, ker tam ni nikakih ameriških konzulov. Take osebe se morajo prijaviti za ameriški vizum pri onih konzulatih, ki so jim najbolj pri roki, na pr. v Rigi, Revalu, Kovnu, Bukareštu ali Varšavi. Isto načelo velja tudi glede onih inozemcev, ki so se naselili v Kanadi, oziroma v drugih ameriških deželah in bi radi vstopili v Združene države. Po novem omejevalnem priseljen-

škem zakonu so taki inozemci izvzeti iz kvote, ako so bili že pet let nastanjeni v Kanadi, oziroma v kaki drugi ameriški deželi. Ali že po enoletnem tamšnjem bivanju morajo dobiti ameriški vizum in priti v Združene države. To pa pod pogojem, da priseljeniška kvota njihove rojstne dežele ni bila še izčrpana, dočim po petletnem bivanju morejo priti, tudi če je ta kvota že izčrpana. Neka izjema pa velja glede Mehike, kjer mora priseljenec bivati vsaj dve leti, predno mu ameriški konzul dovoli vizum za potni list v Združene države.



Najboljša cigareta

SVOJI K SVOJIM!

Podpisani toplo priporočam rojakom Slovencem in bratom Hrvatom v Pueblo, Colo. svojo trgovino z obliko za moške in otroke; v zalogi imam tudi veliko izbero čevljev za ženske; sprejemem tudi naročila za nove moške obleke po meri.

JOHN GERM.
Slovenski trgovec.
817 East C. St. Pueblo, Colo.

DAYTON AUTOMOBILE TIRES.

Gumijevi obroči za avtomobile so jamčeni in so najbolj trpežne vrste, kar jih je danes dobiti. Trajajo pri vožnji do 30,000 milj ali še več. Cene: 30x3—\$8.85. 3½—\$10.95. Pišite za ceno obročev vaše velikosti.

Na prodaj pri:
JOHN VIDMAR,
611 N. Broadway, Joliet, Ill.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Cenj. občinstvu v Jolietu in okolici naznanjava, da sva odprla novo trgovino z grocerijo, ter z vsem, v to vrsto spadajočim blagom. Prodajava blago po najnižjih cenah. Postrežba točna. Se Vam toplo priporočava
Goobitch & Golik
Cor. Hickory & Marble St.
Telefon 4555 Joliet, Ill.

P. & L. AVTOLMATIČNI SAMOKRES.

Ali ste že imeli kdaj lepšo priliko, kupiti tako fin ter krasen samokres za tako nizko ceno-kot tega? Te vrste samokres se je rabilo v francoski in italijanski armadi tekom minule evroske vojne in se jih je spoznalo za najbolj praktične. Narejeni so iz najboljšega jekla za 6 strelov; so visnjekasti, ali ponikljasti, 22, 32 in 38 kalibra. Navadna cena je bila \$17.00. Ker se nam je posrečilo kupiti jih primerno število, preostalega od nekega večjega naročila, vam svetujemo, da ta samokres takoj naročite, ker sedaj ga dobite še po znizani ceni \$5.75. Poslajte nam samo za 35c v markah za poštnino, ostanek boste pa lahko plačali, ko blago prejmete. Ako ne boste s tem samokresom zadovoljni, vrnite nam ga, nakar vam bomo takoj plačani znesek do zadnjega centa vrnili. Pišite še danes!

WESTERN ARMS COMPANY,
2136 W. Chicago Ave. Dept. G. 29. Chicago, Ill.

Imamo ravno to, kar ste iskali.
Ekstrakt za RUM, BOROVICKO, KIM-LOVEC VSKO (RŽENO) IN TOKOLY SLIVOKO.
Poslajte naročilo danes, nakar vam bomo poslali najboljšo vrsto in najbolj čiste ekstrakte.
1 steklenica dovolj za 2 galona tekočine \$ 1.35
5 steklenice vsakovrstnega ekstrakta 5.50
10 steklenic vsakovrstnega ekstrakta 10.50
Zavarovalnina in poštnina znaša še 15c posebej.
Zavitke pošiljamo na željo tudi C. O. D., ali po ovzetju.
MUTUAL FLAVOR COMPANY
P. O. Box 997 Dept. K. L. Pittsburgh, Pa.

SEVEROVA ZDRAVILA VZORZUJEJO ZDRAVJE V DRUŽINAH.

Hude Bolečine
revmatične hifro olajšate, če rabite

SEVERA'S GOTHARDOL

Zanesljivi liniment

Istočako uporaben je za izvinjenje, okleline, za otrpnost, in ohromelost bolnih misic ten udov.

CENA 30 IN 60 CENTOV
Vprašajte v lekarnah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Jugoslovanom iz Chisholma in okolice

Ta banka vam uljudno priporoča, da bi vse vaše bančne posle nam poverili ker:—

To je velika in varna banka, s skupnim premoženjem nad \$1,800,000.00.

To je prikladna banka. Naši vložniki so naši prijatelji. Mi smo vedno z veseljem pripravljene, da jim pomagamo ne samo v bančnih zadevah, ampak vsepovsod, kjer bi jim morda naša skušnja in nasvet kaj koristila.

Vaš rojak J. Osbolt je pri nas kot uradnik zaposljen. Obrnite se nanj, ker vam bo šel vedno rad na roke.

Vedno ko imate kako banko v mislih, obrnite se na

First National Bank CHISHOLM, MINN.



Direktni in edini parnik za DUBROVNIK

Tuscania (novi) 6. dec.
V devetih dneh v Jugoslaviji. Potujte na enem izmed treh morskih velikanov, ki odljukejo vsak terek iz New Yorka. Vsi potniki tretjega razreda so v kabinah.

MAURETANIA AQUITANIA BERENGARIA

preko Cherbourga.
Ne zahteva se francoskega vizeja. Za karte in navodila vprašajte najbližjega agenta v vašem mestu ali okolici.

Doma in v svetu.

Spisal Zvoran Zvoranov.

(Nadaljevanje.)

In temno, žalostno je bilo v rjem ob teh mislih, zdelo se mu je, kakor bi ležala velika teža na njegovih prsih in bi nosil na rokah mrzle, težke verige, v katere se je sam vkvaloval...

A vendar je tlela v njem še iskrica upanja, da pride od doma lepega dne pismo, v katerem ga bo vabil oče, naj pride domov, ker mu je vse odpustil, in mu dovoli vzeti Anico —

Toda prešla je pomlad in prišlo je poletje, od doma pa ni bilo glasu. Le Anica mu je pisala skoraj vsak mesec, a žalostna so bila njena pisma in nič upanja ni bilo v njih. Pisala mu je, da je pri Strmčevih slabo, da mati žaluje po njem in da se je postarala za deset let vsled žalosti, da je dal oče obdelati polje delavcem in da noče slišati o njem ničesar več.

Franceta je morila žalost in nič več ni imel upanja, da se vse obrne kdaj na boljše. Iskal je tolažbe v vinu. Vsako soboto ali pa nedeljo je šel s tem ali onim tovarišem v gostilno, če ni bil na delu. Tam se mu je razvezal jezik pri vinu in potožil je vsaki komu izmed prijateljev svoje težave. Poslušali so ga, a prave tolažbe mu ni mogel dati nikdo. Le nekoč mu je rekel Tone, kateremu je razložil svojo nezadovoljnost:

“Veš kaj, France, če ne moreš prestajati — pa se lepo vdaš očetovi želji, prosi ga odpuščanja obljubi mu, da vzameš Meto, in takoj te zopet sprejme pod domačo streho!”

A France je vzrojil: “Kaj, jaz da bi se vdal, če mi kaj zapoveduje, kar je proti mojemu sreču? Jaz da bi vzel Meto in pustil Anico? — Na nikdar ne!”

“Potem je pa vse zaman...” je dejal Tone in sklenil iz ramami. Tudi njemu je bilo težko in smilil se mu je prijatelj, a pomoči mu ni vedel.

Če je bil prijatelj le preveč žalosten, mu je pa dejal: “Eh, pij, fant, in čakaj, da se obrne! Do smrti boš že živel tako ali tako!”

France je molčal in pil. Od zaslužka si je bil ves ta čas prihranil le malo in na to, da bi si postavil lasten dom v Trstu, še misliti ni mogel.

Tako je prišla jesen, ne da bi se kaj spremenilo ne pri Francetu, ne doma. Pri Strmčevih so tuji ljudje sejali, kosili in želi, domači sin je pa iz lepega, zdravega fanta postal suh in bled delavec, ki sta mu nezadovoljnost in vino že začela risati svoje sledove v obraz...

V. Krog novega leta 1922. je začelo med tržaškimi delavci čudno gibanje.

Njihovi voditelji so začeli prirejati shode, na katerih so govorniki pridigali z navdušenimi besedami o boju med bogataši in revnimi delavci, o svobodi in enakosti vseh ljudi, o krivicah, ki se gode revežem in vpijejo v nebo po maščevanju.

“Doli z milijonarji!”
“Smrt kapitalizmu!”
“Živio socializem!”

Taki in podobni klici so se čuli. “Kaj pa hočejo pravzaprav ti socialisti?” je vprašal France, ki se doslej ni še dosti brigal za vse to.

“Vidiš, France, ti bi radi hribe podrl in z njimi doline zasuli, da bi postal ves svet ena sama ravnina. Vsem enako delo, vsem enako plačo, Petru in Pavlu, cesarju in beraču!” je odgovoril Janez,

“No, vidva pa res vesta, kaj je socializem!” se je ob teh besedah zasmel nekdo za njima.

Nasla znanca sta se obrnila in zagledala mladega človeka s črnimi brki pod nosom in živordečo ovratnico pod brado, ki se jima je pomilovalno smejal.

“Kaj nistem prav povedal?” je vprašal Janez, ki se ni pustil takoj ugnati v kozji rog.

“Res, prav po gorjansko!”
“Pa ti povej, če bolje znaš!” je dejal Janez nekoliko užaljen.

“Prav rad, da vsaj ne bosta mislila, da je socializem res taka budalost, kakor si jo prej povedal! Vidita, mi zahtevamo tudi za delavce tiste dobrote, ki jih uživajo dandanes le nekateri. Mi se bojujemo proti brezpravnosti, proti, krivici, proti izkoriščevanju in izsesavanju vsake vrste. Naše geslo je: — Smrt bedi in smrt lenobi! — Borimo se za novo državo in nov družabni red, po katerem bodo vsi, moški in ženske, prosto in enako živeli in delali. Ko se to zgodi, ne bo več nadvlade posameznika nad posameznikom, splošno blagostanje bo edini cilj in namen človeške družbe. Prostost, enaka pravica za vse! Nočemo pravice brez dolžnosti in dolžnosti brez pravice! Ali je prav, da imajo dandanes bogataši in milijonarji vse tvornice v rokah in v teh izkoriščajo delo drugih? Ali je prav, da se oni rede od naših žuljev, da kopicijo kupe zlatih cekinov, ki se jih drže kaplje naše krvi, da jih brezskrbno in veselo zapravljajo in da uživajo vse sladkosti in predprave tega sveta? Milijoni delavcev in pa umirajo od bede in pomankanja, brez pravice in prostosti preživijo svoje dni in jarem suženjstva jih tlačijo dan na dan. Ali je prav, vaju vprašam, da imajo nekateri ljudje vse, drugi pa nič?”

“Hm... Seveda ni prav!” sta odgovorila Janez in France.

“Vidita torej!... Zato pa hočemo mi socialisti uničiti to vnebovpijočo razliko med delodajalci in delavci, premotiti prepad med brezdeljem in blagostanjem ter delom in bedo. Vi dva delata ves božji dan, ali mislita, da vama tvornica plača po pravici delo celega dne?”

“Kajpada!”
“O, ne prijatelja! Plača vama delo pol dneva, a delati morata ves dan. Zakaj vrednot vajinega dela je gotovo dvakrat večja kakor to, kar vama tvornica zanje da. Kar gospodje s tem pridobe, vtaknejo v lastno malho in imajo vrhutega pravico lenariti od zore do mraka. To je krivica, ki mora s sveta!”

Nasla prijatelja sta kar strmela od začudenja.

“Kako bi se pa vse to popavilo?” je vprašal Janez in se za ušesom popraskal.

“Prav lahko! Bogatašem, si imajo tvornice v rokah, naj se te odvzamejo in naj postanejo last države in družbe, v kateri dela eden za vse in vsi za enega. Tako postane proizvajanje vsega, kar je potrebno za življenje, skupno in nikdo se ne bo mogel več okoriščevati na račun drugega, ker bo moral vsakdo enako delati in dobi isto plačilo. Ker izginejo vsi razločki med stano- vi, ne bo med ljudmi nikakega tekmovalja več, nikdo ne bo hlepel več po tuji lastnini, ker si lahko vsakdo pridobi, kar koli bo rabil. Nebesa bodo

na zemlji, kajti vsakdo bo delal le par ur na dan, potem bo pa prost in počne lahko, kar se mu bo ljubilo. Ne bo več postopačev, lenuhov in vseh teh pijank, ki pijejo delavsko kri — vsi bomo enaki, vsi prosti, vsi neodvisni! Nikake nadoblasti ne bo nad nami, le delati bo moral vsakdo določen čas, če ne bo hotel za lakoto umreti...”

“Hm... hm... Meni se zdi, da bo še mnogo vode steklo v morje, predno se vse to zgodi!” je menil oprezno Janez.

“Seveda se ves preobrat ne more izvršiti danes ali jutri! Toda potolažita se — vsak dan smo bližje našim ciljem, vsak dan se svita bolj zora, naznanjajoča novi dan sreče in blagostanja, ki ga prinese zatiranim delavcem socialistična država. Zato se pa mora vsak pameten delavec združiti z nami, kajti čim več nas je, tem prej pride čas, ko bomo imeli v rokah vso postavodajalno moč. Zato zahtevamo splošno in enako volilno pravico, šolo brez veronauka, ločitev cerkve od klenka na veke kapitalistom in vsem zatiralcem človeške družbe!”

“Kako vero pa učite pravzaprav vi socialisti? Pravijo, da ste neverniki, da se ne bojite ne Boga, ne vruga. Ali je to res?” je vprašal Janez.

“O — saj ni res! Tudi v verskih stvarih zahtevamo enakost za vse. Vsakdo ima pravico biti katoličan, protestant, mohamedanec, žid in kar koli hoče...”

“Torej so po vašem mnenju vse vere enake?”

“Seveda!”
“Na — ak! Ta pa že ne more biti prava! Kako bo vera, ki jo je učil sam božji Zveličar, ravnotako dobra kakor tista, ki jo je učil Luter? Crno ne more biti belo. Vse vere ne morejo biti enake. Ena mora biti prava!”

“Ali pa nobena!” se je zasmel socialista. “Toda zdaj moram na oder in zato nimam časa, da bi vama vse razložil. Obiskujte redno naše shode in sčasoma se vama vse razjasni!”

Pozdravil ju je in izginil v gneči.

“Ali veruješ ti, France, v te nauke, ki nama jih je ta-le tako učeno razlagal?” je vprašal Janez.

“Jaz že ne... Vselej bom veroval, kar me je mati učila in kar mi pravi zdravi razum. Vse drugo pa naj me piše v n- ho!”

“Jaz tudi ne verujem... Če vzame država vse delo v roke, ali misliš, da res izgine ves razloček med višjim in nižjim, med gospodarjem in hlapcem? Saj bo moral vendar kdo voditi in nadzorovati vse delo — in glej ga, kleka, višji je zopet tu, ki ti bo ukazoval, kakor ti akazujejo dandanes. Ne pravim, da bi se delavcem ne smelo pomagati, ampak na ta način bo težko!”

“No, Bog s socialisti!” je dejal France. “Dosti kruha ne bo iz njihove moke... Sicer pa poslušajva, kaj pove ta-le!”

Na vzvišen prostor je bil stopil tačas gosposko oblečen človek, in ko se je hrum polegel, je začel govoriti.

Govoril je slovenski, poudarjal z gorečimi besedami pravice delavcev, jezil se je na bogatine, ki imajo milijone premoženja in množe svoje bogastvo z žulji delavcev, ki se jim v Trstu tako slabo godi kakor nikjer drugje. Končal je s plameničim klicem: “In če nam razmere ne izboljšajo, če nam ne dajo, kar zahtevamo, če bodo še nadalje pili našo kri, tedaj pa pokažemo, kaka moč je v nas! Tedaj, bratje, dvignimo vsi kakor en mož pesti kvišku, in česar ne bomo

mogli doseči mirnim potom, dosežemo z močjo in s splošnim štrajkom!”

Množica je ploskala in kričala, tisti gospod se je priklonil parkrat in nato je nastopil drugi govornik.

“Pojdiva!” je dejal France Janezu in počasi sta se prerila skozi gosto množico do izhoda.

(Dalje prihodnjič.)

Švica, prijateljica Nemcev.
Geneva. — Ko so se švicarski delegatje odpravili na konferenco Zveze narodov, jim je vlada pred odhodom naročila, da naj glasujejo za pristop Nemčije k Zvezi narodov, če bo ista vložila tozadevno prošnjo. Švica je mnenja, da naj bi imeli pristop k tej zvezi vsi narodi, ali vse države sveta.

Grozdje! Grozdje!
VAZNO ZA VSE PRIJATELJE DOMAČE KAPLJICE.
Lansko leto se je ob tem času v Sacramento, California ustanovilo prvo slovensko podjetje za prodajo in razpošiljanje kalifornijskega grozdja na debelo (samo na kare). Prepričani smo, da je tvrdka **WALTER L. PREDOVICH & CO.** lani vsako stranko in vsakega odjemalca v popolno zadovoljnost postregla. Ta tvrdka tudi letos posluje; v bistvu je ravno ista, samo ime je predrugačeno na **BAKULICH-PREDOVICH CO.**

Letos je letina v kalifornijskih vinogradih izborna in grozdje fino; tudi cene bodo nekaj nižje kot lani.

Mi pošiljamo vsakovrstno zrelo grozdje samo na debelo **CELE VAGONE** (v karah). Dasiravno imamo po nekaterih naselbinah že svoje zastopnike, vendar bi radi slišali kaj še iz drugih naselbin od onih, ki se letos za fino grozdje zanimajo. Grozdje bomo pričeli kmalu razpošiljati ko dozori. Mi prodajemo grozdje tako po ceni, kot ga **KUPUJEJO** razni drugi veletrgovci in prekupci sami. Mi imamo namreč za to ugodno priliko. Pišite za pojasnila in ceno na:

BAKULICH-PREDOVICH COMPANY,
224 Calif. Fruit Bldg.
Sacramento, Calif.

EMIL KISS, BANKIR,
133 Second Ave.
New York, N. Y.

ZASTOPNIŠTVO SLOVENSKE BANKE
D. D. ZAGREB.
PRVE HRVATSKE STEDIONICE ZAGREB
FRANCOSKE SRBSKE BANKE, BELGRAD
in vseh njih podružnic v **JUGOSLAVIJI**

Izplačuje gotovi ameriškanski dolar in dinar (krona) v kraju.
Prodaja šifkarte za vse proge
Doprema rojake iz kraja.
Izvršuje vse bančne posle.
Sprejema denar na vloge in plačuje 4% obresti.

PIŠITE PO CENIK
Emil Kiss, bankir
133 Second Ave. New York, N. Y.

Izumitelj
V patentnih zadevah se obrnite na točne in zanesljive patente odvnetnike
A. M. Wilson, Inc. PATENTS.
315 Victor Building
Washington, D. C.

Našo Slovensko knjigo z informacijo glede pridobivanja patentov vam na željo pošljemo brezplačno. Pišite še danes.

Delnice Jadranske Banke

Narastajoče poslovanje Jadranske banke v zvezi s njenim ekspanzivnim delom v vseh panogah gospodarskega življa v domovini je izkazalo potrebo povečati lastninska obratna sredstva zavoda. V izvršitvi sklepa občenega zbora od 27. maja se je sedaj povzelo delniško glavnico od 120 milijonov kron na 240 milijonov kron z izdajo 300.000 delnic po K400 ali Din. 100 nominalne.

Iz množičnih vprašanj naših strank glede nakupa delnic nam je sklepali da bojo izseljenci želeli nabaviti delnice III. izdaje, vsled česar se je rok za podpisovanje v Ameriki podaljšal do 31. oktobra t. l.

Naši izseljenci, ki še niso delničarji lahko kupijo delnice pod istimi pogoji kakor nedelničarji v domovini.

Cena za eno delnico je:
(K400 za glavnico in K360 za rezerve) K 760.00
došteti 5% obresti od 1. jan. do 31. okt. 1922..... K.31.70
K791.70

DELNICE IMAJO PRAVICO DO DIVIDENDE ZA L. 1922.

Za leto 1921 dividenda je iznašala 12% to je K 48, in je pričakovati za leto 1922 še boljši dohodek.

Za vpis in informacije se obrnite na:

Frank Sakser State Bank
Glavno zastopstvo Jadranske banke.
82 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY.

DENARNE POŠILJATVE.

Jugoslavija: 1000 kron za\$ 3.50
10.000 kron za 34.00
Italija: 100 lir za\$ 5.50
1000 lir za 50.00

NOTARSKA DELA.
Izdelujemo notarska dela za tukaj in stari kraj.
Prošnje za pridobitev sv ojev iz stare domovine.
Posojujemo in vzamemo posojila na prve vknjižbe (Mortgage).
Prodajamo hiše, lote in farme. Za pojasnila se obrnite na

MLADIČ & VERDERBAR,
1334 W. 18th St. Chicago, Ill.

Kadar mislite na stari kraj

mislite na **SLOVENSKO BANKO**

ZAKRAJŠEK & ČEŠARK

70—9th Ave. New York City.

Ona pošilja denar v stari kraj potom lastnih direktnih zvez s pošto in zanesljivimi bankami,

prodaja parobrodne listke za vse važne prekmorske linije za potovanje v stari kraj in od tam sem,

Izdeluje izjave za dobavo oseb iz starega kraja in druge notarske listine.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na zgoraj navedeni naslov.
Postrežba točna in solidna.

FIRST NATIONAL BANK
Established 1857
Geslo naše banke

je točna postrežba in enojnost. Vsak uradnik in uslužbenec naše banke se zaveda važnosti, da z Vami uljudno občuje, in da Vas točno ter zadovoljno postreže. Ako stopite torej z nami v poslovno zvezo, ste lahko zagotovljeni največje pozornosti, katero boste odobrvali.

Tekom zadnjih petinšestdeset let se je ta banka držala vedno uljudne postrežbe napram občinstvu našega mesta. Med tem časom se je to banko postavilo na trdno podlago in v občno zadovoljnost. Gotovo se bo ta banka tudi Vam dopadla. Odprite torej še danes svoj račun v tej banki ter se o naši solidnosti še sami prepričajte.

TA BANKA USPEŠNO DELUJE OD LETA 1857

THE OLDEST and LARGEST BANK in JOLIET